

**ELINTARVIKETURVALLISUUSVIRASTO
EVIRA**

Mustialankatu 3
00790 Helsinki

ETELÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO

PL 150
13101 Hämeenlinna

**ELINTARVIKETURVALLISUUSVIRASTO EVIRAN JA ETELÄ - SUOMEN
ALUEHALLINTOVIRASTON TOIMINNALLINEN TULOSSOPIMUS VUODELLE 2015**

Elintarviketurvallisuusvirasto Evira ja Etelä-Suomen aluehallintovirasto ovat maa- ja metsätalousministeriön kanssa sovittujen tulostavoitteiden, aluehallintovirastojen strategia-asiakirjan vuosille 2012 - 2015, Etelä-Suomen aluehallintoviraston strategisen tulossopimuksen vuosille 2012 - 2015, valtion vuoden 2015 talousarvion ja elintarvikeketjun monivuotisen kansallisen valvontasuunnitelman toteuttamiseksi laatineet seuraavan tulossopimuksen vuodeksi 2015.

1. Yleistavoitteet

Eviran tehtävänä ovat toimialansa toimeenpanotehtävien johtaminen, kehittäminen ja ohjaaminen. Aluehallintovirastojen tehtävänä on edistää alueellista yhdenvertaisuutta hoitamalla lainsäädännön toimeenpano-, ohjaus- ja valvontatehtäviä alueilla.

Aluehallintovirastojen strategia-asiakirjassa 2012 – 2015 ja sen pohjalta vuosille 2012 - 2015 laaditussa strategisessa tulossopimuksessa (päivitettyinä vuodelle 2015) sekä Ympäristöterveydenhuollon yhteisessä valtakunnallisessa valvontaohjelmassa (YMP) vuosille 2015 - 2019 on asetettu tavoitteet aluehallintovirastojen vastuulla olevalle valvonnalle eri hallinnonaloilla. Strategia-asiakirjassa ja strategisessa tulossopimuksessa Eviran toimialueen osalta keskeiset tavoitteet on kirjattu lukuun 4.3 Turvallinen yhteiskunta – Asuin-, työ- ja elinympäristön terveellisyys ja turvallisuus. Ympäristöterveydenhuollon yhteisen valtakunnallisen valvontaohjelman tavoitteet on kirjattu ohjelman lukuun 1.4 ja niistä Eviran toimialalla ja aluehallintovirastojen tehtävissä painotetaan ensi vuonna valvonnan riskiperusteisuuttaja tehokasta kohdentamista sekä tietojärjestelmien kehittämistä ja tietovarantojen tehokasta hyödyntämistä.

2. Eviran tehtäväalueen valvontatavoitteet

Eviran tehtäväalueen tavoitteet on yksityiskohtaisemmin kuvattu Elintarvikeketjun monivuotisessa kansallisessa valvontasuunnitelmassa (VASU), joka päivitettiin syksyllä 2014 vuosille 2015 – 2019. VASUn Osan 1 liitteenä 5 on Valtakunnallinen eläinlääkintähuollon ohjelma (EHO).

Aluehallintovirastot laativat alueelliset elintarvikevalvontaa, eläinten terveyttä ja hyvinvointia ja muuta eläinlääkintähuoltoa koskevat valvontasuunnitelmat. Suunnitelmiin kirjataan tavoitteet, hankkeet sekä painopisteet YMP:stä ja VASUsta Eviran ja aluehallintovirastojen neuvottelupäivillä 5.-6.11.2014 sovitun mukaisesti. Etelä-Suomen aluehallintoviraston valvontasuunnitelma on tämän sopimuksen liitteenä.

Valvonnan painopisteinä vuonna 2015 ovat 1) eläinten lääkitsemislain toimeenpano, 2) eläinlääkintähuollon arviointi- ja ohjauskäytien toteuttaminen 3) AVlen toteuttaman eläinsuojeluvallontan tehostaminen, 4) valvonnan yhdenmukaistaminen OIVAn myötä, ja 5) AVlen tekemän valvonnan ohjauksen tehostaminen.

3. Resurssit

Strategisessa tulossopimuksessa MMM:n hallinnonalalle on annettu 15,1 henkilötyövuoden henkilöstökehys. Etelä-Suomen aluehallintoviraston käytettävissä olevat resurssit Eviran toimialan tehtävien toteuttamiseen ovat elintarvikevalvontaan 3,2, eläinten terveyden (mukaan lukien eläinten lääkintä, eläinten merkintä ja rekisteröinti, eläinten ja tuotteiden sisämarkkinakauppa ja tuonti, eläinten ja tuotteiden vienti, sivutuotteet) valvontaan 1,7 henkilötyövuotta, eläinten hyvinvoinnin valvontaan 4,3 henkilötyövuotta ja eläinlääkäripalvelujen valvontaan 0,7 henkilötyövuotta. Valvontaan liittyviin oikeus-, hallinto- ja toimistopalveluihin varataan 3,9 henkilötyövuotta.

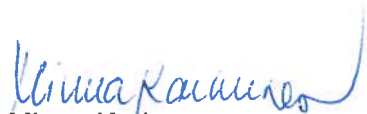
4. Seuranta

Valvonnan tuloksista raportoidaan tietojärjestelmien kautta sekä Eviran toimittamille raporttipohjille. Koko vuoden tuloksia koskeva raporttipohja sisältää elintarvikeketjun monivuotista kansallista valvontasuunnitelmaa, paikallisten valvontayksiköiden arviointia ja tämän sopimuksen toteutumista koskevia kysymyksiä. Välitulokset raportoidaan strategisen tulossopimuksen väliraportoinnin puitteissa. Loppuraportti toimitetaan Eviraan 26.2.2016 mennessä. Raportointiohje on tämän sopimuksen liitteenä.

Valvontasuunnitelman toteutumista asianomaisen vuoden aikana käsitellään säännöllisesti aluehallintovirastojen ja Eviran yhteisillä neuvottelupäivillä. Aluehallintovirastot varaavat riittävät resurssit sopimuksessa kuvattuja tehtäviä hoitavien viranhaltijoidensa osallistumiseen Eviran yhteisille neuvottelupäiville.

5. Sopimukset

Tätä sopimusta on laadittu kaksi kappaletta, yksi kummallekin osapuolelle.

Minna Karhunen
Ylijohtaja
Etelä-Suomen aluehallintovirasto

Matti Aho
Pääjohtaja
Elintarviketurvallisuusvirasto Evira

Satu Koskela
Vastuualueen johtaja
Etelä-Suomen aluehallintovirasto

Taina Aaltonen
Johtaja
Elintarviketurvallisuusvirasto Evira

Liitteet:

Liite 1: Aluehallintoviraston valvontasuunnitelma koskien elintarvikevalvontaa sekä eläinlääkintähuoltoa

Liite 2: Raportointiohje koko vuoden raportointia varten

ETELÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTON SUUNNITELMA ELINTARVIKEVALVONNASTA, ELÄINTEN TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN VALVONNASTA SEKÄ ELÄINLÄÄKÄRIPALVELUJEN JÄRJESTÄMISESTÄ VUODELLE 2015

SISÄLLYSLUETTELO

OSA I YHTEINEN OSA	3
JOHDANTO	3
1.1 Valvonnan yleiset tavoitteet	3
1.2. Valvontasuunnitelman lainsäädännöllinen tausta	3
1.3. Elintarvikevalvonnan ja eläinlääkintähuollon tehtävät	4
2 TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA SEN MUUTOKSET	6
2.1 Yleinen toimintaympäristön kuvaus.....	6
2.2 Valvontakohteet.....	6
3 STRATEGISET JA TOIMINNALLISET TAVOITTEET JA VALVONNAN PAINOPISTEET	7
4 VOIMAVARAT	9
4.1 Henkilöresurssit, resurssien riittävyys, vastualueet ja työnjako ESAVISSA	9
4.2 Henkilökunnan pätevyyden ja osaamisen varmistaminen AVI:ssa	10
4.3 Koulutusten järjestäminen muille viranomaisille ja toimijoille	10
4.4 Maksut	11
5 LAATU JA AUDITOINNIT	11
5.1 Laatu järjestelmät	11
5.2 Auditoinnit	11
5.2.1 Kunnallisten elintarvikevalvonnan valvontayksiköiden vaatimusten mukaisuuden arviointi ja ohjauskäynnit	11
5.2.3 Viranomaisien auditointijärjestelmään liittyvät auditoinnit	12
5.2.4 AVI:n oman toiminnan auditoinnit	13
5.3 Palautteen kerääminen ja käsittely	13
5.4 Toiminnan kehittäminen ja jatkuva parantaminen	13
6 VARAUTUMINEN ERITYISTILANTEISIIN	13
7 YHTEISTYÖ JA VIESTINTÄ	13
7.1 AVI:n sisäinen yhteistyö	13
7.2 Viranomaisten välinen yhteistyö.....	14
7.3 Muu yhteistyö	14
7.4 Viestintä	14
8 SEURANTA JA RAPORTOINTI	14
8.1 Raportointi omasta toiminnasta.....	14
8.2 Alueen toiminnan onnistuminen ja analysointi.....	15
8.2.1 Valvontayksiköiden valvontasuunnitelmien ja niiden toteutumisen arviointi	15
8.2.2 Elintarvikevalvonnan tietojen tarkastaminen ja arviointi.....	15
8.3 Ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueiden ohjaus	15
8.4 Peruspalvelujen arviointi.....	16
OSA II ELINTARVIKEVALVONNAN OHJAUS JA TOIMEENPANO.....	17
9 ELINTARVIKEVALVONNAN OHJAUS.....	17
9.1 Elintarvikevalvontaan liittyviä EVO 2015:n hankkeita	17
10 ELINTARVIKEVALVONNAN TOIMEENPANO	17
10.1 Alkoholijuomamyymälöiden valvonta.....	17
OSA III ELÄINTEN TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN VALVONTA SEKÄ ELÄINLÄÄKÄRIPALVELUT	18
13. ELÄINTEN TERVEYDEN VALVONTA	18
13.1. Eläintautivalmius.....	18
13.2. Eläintautiepäilyt ja -tapaukset sekä zoonoosit	18

13.3. Terveysvalvontaohjelmat.....	19
Siipikarjan pakollinen salmonellavalvontaohjelma	19
Vesiviljelyeläinten vapaaehtoinen terveystarkkailuohjelma	19
Märehtijöiden vapaaehtoiset terveystarkkailuohjelmat	19
13.4. Muu tautiseuranta ja terveyden valvonta	20
Eläintautikartoitukset.....	20
Vesiviljelyeläinten tautikartoitukset.....	20
Eläinlääkäreiden kuukausi-ilmoitukset.....	20
Eläinten keinollinen lisääntyminen	20
13.5. Eläinten merkitseminen ja rekisteröinti	20
13.6. Sisämarkkinakauppa, vienti ja tuonti.....	21
13.7. Eläinten terveyden valvonnan painopisteet.....	21
Eläintautilain täytäntöönpano: Eläintautilain uudistus huomioidaan eläintautivalvonnassa ja sen ohjauksessa. Kuntia ohjataan laskutuskäytännöistä.....	21
EU -lemmikkieläinasetuksen toimeenpano EU:n markkinoilla: Säädosmuutoksesta tiedotetaan eläinlääkäreitä.....	21
14 ELÄINTEN HYVINVOINNIN VALVONTA.....	22
14.1 Luvan- ja ilmoituksenvaraisen toiminnan lupahallinto ja valvonta	22
Eläinnäyttelyt, eläintarhat, sirkukset, eläinkuljettajat.....	22
Vapautukset nautojen jaloitteluvaatimuksesta.....	22
Eläinsuojeluvalvojat	22
Eläinvälittäjät	22
Ammattimainen tai muutoin laajassa mitassa tapahtuva seura- ja harrastuseläinten pito.....	23
Eläinten lopetukseen liittyvä toiminta	23
14.2 Ilman epäilyä tehtävä eläinsuojeluvalvonta	23
Otantaan perustuvat eläinsuojelutarkastukset tiloilla	23
Eläinkuljetusten valvonta	23
Teurastamoiden eläinsuojeluvalvonta	24
14.3 Epäilyyn perustuva eläinsuojeluvalvonta.....	24
Kiireelliset ja vaikeat eläinsuojelutapaukset	24
14.4 Eläinten hyvinvoinnin valvonnan painopisteet 2015.....	25
Eläinten lopetusasetuksen täytäntöönpano	25
15 ELÄINTEN LÄÄKITSEMISEN VALVONTA	25
15.1 Eläinlääkäreiden valvonta.....	25
15.2 Tuotantotilojen lääkkeiden käytön ja lääkekirjanpidon valvonta.....	25
15.3 Eläinten lääkitsemisen valvonnan painopisteet 2015.....	26
Uuden eläinten lääkitsemistä ja lääkkeiden luovutusta koskevan lainsäädännön toimeenpano	26
16 ELÄINLÄÄKÄRIPALVELUIDEN VALVONTA.....	26
16.1 Kunnalliset eläinlääkäripalvelut.....	26
OSA IV MUU VALVONTA.....	28
17 ELÄIMISTÄ SAATAVAT SIVUTUOTTEET.....	28
17.1 Sivutuotealan laitosten hyväksyntä ja laitosten valvonta	28
17.2 Sivutuotteiden hautaaminen.....	28
17.3 Käsittelemättömiä sivutuotteita käyttävät toimijat	28
17.4 Sivutuotteiden tuontiin liittyvä valvonta.....	29
18 TUKIVALVONTA.....	29

OSA I YHTEINEN OSA

JOHDANTO

1.1 Valvonnan yleiset tavoitteet

Ympäristöterveydenhuollon tavoitteena on edistää ja valvoa elinympäristön ja yksilön terveyttä sekä eläinten terveyttä ja hyvinvointia. Valvonnalla varmistetaan lakien noudattaminen. Valvonnan tulee olla suunnitelmallista, oikein kohdennettua, tehokasta sekä eri toimijoita tasapuolisesti ja oikeudenmukaisesti kohtelevaa sekä vaikuttavaa. Valvonnan tulee perustua hyvään hallintomenettelyyn ja siihen tulee varata riittävät voimavarat. Tämä valvontasuunnitelma kattaa ympäristöterveydenhuollon valvonnasta elintarvikevalvonnan, eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnan sekä eläinlääkäripalvelujen järjestämisen valvonnan.

Elintarvikevalvonnan tavoitteena on suojata kuluttajia terveydellisiltä haitoilta ja elintarvikemääräysten vastaisten elintarvikkeiden aiheuttamilta taloudellisilta tappioilta. Elintarvikkeista annettavien tietojen tulee olla totuudenmukaisia ja riittäviä eivätkä ne saa olla harhaanjohtavia. Elintarvikkeiden ja niiden käsittelyn tulee olla turvallista. Elintarvikelain tarkoituksena on varmistaa elintarvikkeiden terveydellinen ja muu elintarvikemääräysten mukainen laatu niin aistinvaraisesti, mikrobiologisesti, kemiallisesti kuin fysikaalisesti. Elintarvikkeiden jäljitettävyys tulee myös varmistaa. Jäljitettävyyden avulla voidaan ongelmatilanteissa poistaa määrästenvastaiset elintarvikkeet kohdennetusti markkinoilta.

Eläinten terveyttä koskevan valvonnan tavoitteena on suojella ihmisten terveyttä eläimistä ihmisiin tarttuvilta taudeilta sekä varmistaa osaltaan maatalouden tuotantoedellytyksiä vähentämällä tarttuvista taudeista ja tuotantosairauksista aiheutuvia tappioita tiloilla. **Eläinten hyvinvoinnin** valvonnan tavoitteena on tukea eettistä elintarvikkeiden tuotantoa ja muuta eläintenpitoa edistämällä eläinten hyvinvointia. **Eläinten lääkitsemisen** valvonnalla suojellaan kuluttajia elintarvikkeiden lääkejäämiltä sekä ehkäistään lääkille vastustuskykyisten mikrobikantojen kehittymistä ja yleistymistä. Valvomalla kuntien järjestämiä **eläinlääkäripalveluja** aluehallintovirasto pyrkii varmistamaan eläinlääkäripalveluiden riittävän saatavuuden ja laadun koko toimialueellaan.

1.2. Valvontasuunnitelman lainsäädännöllinen tausta

Aluehallintoviraston valvontasuunnitelma perustuu EY:n rehu- ja elintarvikevalvonta -asetukseen 882/2004, Elintarvikeketjun monivuotiseen kansalliseen valvontasuunnitelmaan 2015–2019 (VASU) ja Eläinlääkintähuollon valtakunnalliseen ohjelmaan 2015–2019 (EHO), jotka ovat osa Ympäristöterveydenhuollon yhteistä valtakunnallista valvontaohjelmaa 2015–2019. Aluehallintoviraston suunnitelma arvioidaan ja tarkistetaan vuosittain.

Elintarvikelain 48 §:n mukaan aluehallintovirastojen on laadittava valvontasuunnitelma vastuullaan olevasta elintarvikevalvonnasta. Aluehallintovirastojen valvontasuunnitelmiin sovelletaan osittain samoja periaatteita kuin mitä kunnan valvontasuunnitelmasta on säädetty. Kunnan valvontasuunnitelman tulee sisältää vähintään seuraavat tiedot; tarkastusten sisällön määrittely, valvontakohteiden tarkastustiheys, tarkastuksiin keskimääräisesti käytettävä aika, kunnan toimesta tapahtuva näytteenotto ja näytteen tutkiminen, valvontasuunnitelman toteutumisen arviointi sekä hyväksytyt laboratoriot, joihin valvonta tukeutuu. Elintarvikelain 41 §:n mukaan valvontasuunnitelma on laadittava siten, että elintarvikelain lisäksi myös EY-säädösten valvontaan liittyvät toimenpiteet sisältyvät siihen.

Eläinlääkintähuoltolain 9 §:n mukaan aluehallintoviraston on laadittava alueellinen suunnitelma kuntien järjestämistä eläinlääkäripalveluista sekä eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnan järjestämisestä alueellaan. Suunnitelman tulee sisältää eläinlääkäripalveluiden saatavuutta ja laatua koskevat alueelliset tavoitteet sekä valvontaan kuuluvat tarkastukset, näytteenotot ja muut toimenpiteet.

Lain eläinlääkinnällisistä rajatarkastuksista perusteella aluehallintovirastolla on velvoitteita seurata sivutuotteiden tuontia Traces-järjestelmän kautta.

1.3. Elintarvikevalvonnan ja eläinlääkintähuollon tehtävät

Aluehallintovirastojen toimintaa ohjaamaan on laadittu hallituskaudeksi strategia-asiakirja. Strategisen tulossopimuksen sisältö johdetaan strategia-asiakirjasta. Strateginen tulossopimus laaditaan jokaiselle aluehallintovirastolle hallituskaudeksi ja sitä tarkennetaan vuosittain. Lisäksi Evira ja Etelä-Suomen aluehallintovirasto (ESAVI) laativat vuosittain toiminnallisen tulossopimuksen, joka perustuu maa- ja metsätalousministeriön (MMM) kanssa sovittuihin tulostavoitteisiin, strategia-asiakirjaan, strategiseen tulossopimukseen, valtion talousarvioon ja elintarvikeketjun monivuotiseen kansalliseen valvontasuunnitelmaan. Valvontasuunnitelmaa ohjaa myös ympäristöterveydenhuollon yhteinen valtakunnallinen valvontaohjelma 2015-2019.

Elintarvikelain mukaan aluehallintovirasto suunnittelee, ohjaa ja valvoo elintarvikevalvontaa mukaan lukien alkutuotanto sekä valvoo elintarvikemääräysten noudattamista alueellaan. Lisäksi aluehallintovirasto arvioi kuntien valvontasuunnitelmia, toteutumista ja elintarvikevalvonnan järjestämistä sekä tarkastaa niiden noudattamista. Aluehallintoviraston tehtäviin kuuluu myös alkoholiyhtiön alkoholiuomamyymälöiden sekä tilaviini- ja sahtimyymälöiden elintarvikehuoneistoilmoitusten käsittely sekä niiden valvonta. Virastolla on myös omia lupa- ja valvontatehtäviä.

Elintarvikeketjun monivuotisessa kansallisessa valvontasuunnitelmassa ohjataan aluehallintovirastot osallistumaan valvontahankkeisiin, kuntien valvonnan arviointiin ja ohjaukseen (arviointi- ja ohjauksenkäynnit), koulutukseen ja työnohjaukseen sekä tarvittaessa näytteenoton koordinointiin elintarvikevalvonnan tutkimushankkeissa.

ESAVI arvioi kuntien elintarvikevalvontasuunnitelmat sekä tarkastaa niiden toteutumista. Virasto laatii Eviralle yhteenvetoraportin kuntien elintarvikevalvontasuunnitelmien toteutumisraporteista. ESAVI raportoi elintarvikelain mukaisen valvontasuunnitelmansa toteutumisen Eviralle. ESAVI ohjaa kuntia elintarvikevalvonnassa. Virasto järjestää koulutusta ja työnohjausta sekä suunnittelee, koordinoi, ohjaa ja toteuttaa alueellisia hankkeita. Virasto myös varautuu erityistilanteisiin.

ESAVI käsittelee alkoholiuomamyymälöiden elintarvikehuoneistoilmoitukset ja antaa niistä todistukset sekä tarkastaa alkoholiuomamyymälät. Ohjaavana viranomaisena toimii Valvira.

Eläinlääkintähuollosta sekä siihen liittyvästä valvonnasta ja hallinnosta säädetään eläinlääkintähuoltolaissa. Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnasta säädetään tarkemmin eläintautilaissa ja eläinsuojelulaissa. Eläinten lääkitsemisen valvonnasta säädetään laissa eläinten lääkitsemisestä.

ESAVI huolehtii yllä mainittujen säädösten toimeenpanosta, ohjauksesta ja noudattamisen valvonnasta alueellaan. Komission asetusten (EY) N:o 796/2004 ja 1975/2006 mukaiset, EU:n yhteisen maatalouspolitiikan suoria tukijärjestelmiä koskevassa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 73/2009 säädettyjen täydentävien ehtojen valvontaan liittyvät tehtävät kuuluvat myös ESAVIlle.

Aluehallintoviraston tehtävänä on lisäksi peruspalvelujen arviointi aluehallintovirastoista annetun lain 4 §:n 2 momentin nojalla.

Valvontasuunnitelmaa ohjaavia säädöksiä ja ohjeita

Valvonta-asetus (EY) 882/2004

Valvontaohjelma-asetus (78/2011)

Valvontasuunnitelma-asetus (665/2006)

Elintarvikelaki (23/2006)

Laki 352/2011 elintarvikelain muuttamisesta

Yleinen elintarvikehygieniasetus (EY) 852/2004

Maa- ja metsätalousministeriön asetus elintarvikkeiden alkutuotannon elintarvikehygieniasta (1368/2011)

Valtioneuvoston-asetus elintarvikevalvonnasta (420/2011)

Maa- ja metsätalousministeriön asetus ilmoitettujen elintarvikehuoneistojen elintarvikehygieniasta 1367/2011

Eläimistä saatavien elintarvikkeiden hygieniasetus (EY) 853/2004

Eläimistä saatavien elintarvikkeiden valvonta-asetus (EY) 854/2004

Eläinsuojelulaki (247/1996)

Täydentävien ehtojen asetus (118/2010)

Laki eläinten kuljetuksesta (1429/2006)

Neuvoston asetus (EY) 1/2005 kaupallisista eläinkuljetuksista

Laki tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta (497/2013)

Eläintautilaki (441/2013)

Laki eläinten lääkitsemisestä (387/2014)

Laki eläimistä saatavista sivutuotteista (xxx 2015?)

Sivutuoteasetus (EY) (1069/2009)

Sivutuoteasetuksen toimeenpanosta annettu asetus (142/2011)

Eräiden sivutuotteita käsittelevien laitosten valvonta ja sivutuotteiden käyttö (1193/2011)

Laki eläinlääkinnällisistä rajatarkastuksista 1196/1192

Asetus eläimistä saatavien elintarvikkeiden ja muiden tuotteiden eläinlääkinnällisistä rajatarkastuksista 1370/2004

Eläinlääkintähuoltolaki (765/2009)

Elintarvikeketjun monivuotinen kansallinen valvontasuunnitelma vuosille 2015-2019 (VASU)

Eviran ohje: Aluehallintoviraston toteuttama kunnallisen elintarvikevalvonnan arviointi- ja ohjaus (10018/4, 2014)

Ympäristöterveydenhuollon yhteinen valtakunnallinen valvontaohjelma vuosille 2015-2019

Valtiovarainministeriö: Etelä-Suomen aluehallintoviraston strateginen tulossopimus 2012-2015, päivitys vuosille 2013-2015

2 TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA SEN MUUTOKSET

2.1 Yleinen toimintaympäristön kuvaus

Etelä-Suomen alue on toimintaympäristönä suuri väestö- ja elinkeinokeskittymä. Väestöstä yli 40 % asuu ESAVIN alueella. Huomattava osa valmistettavista ja varastoitavista elintarvikkeista ja maahan saapuvista elintarvikkeista tulee Etelä-Suomesta tai sen kautta. Tilatukea hakevia tiloja on edelleen runsaasti ja useilla maataloilla pidetään edelleen kotieläimiä joko maataloustuotantoa varten tai harrastusmielessä. Harrastuseläimiä on hyvin paljon varsinkin alueen kaupungeissa ja taajamissa. Alueella on siis runsaasti eläinsuojelu- ja eläinkuljetus-, elintarvike- ja sivutuotevalvontakohteita. Lisäksi eläinten laitton tuonti maahan on yleistynyt ja tuojien ohjeistaminen vie paljon aikaa. ESAVIN alue toimii myös Euroopan yhteisön rajana ja siitä seuraa viranomaisten ohjaustarvetta.

Uudistetun eläintautilain voimaantulon myötä 2014 eläinten maahantuontiin liittyvät tehtävät lisääntyivät viraston alueella. Laittomaan tuontiin liittyvät hallintopäätökset siirtyivät ESAVIN tehtäväksi. Eläinten tai eläimistä peräisin olevien tuotteiden vientitodistusten kirjoittaminen siirtyi ESAVIlta kunnille, mutta eläintautilain maksullisen toiminnan laskutus jäi viraston tehtäväksi. Uuden eläinten lääkitsemislain mukaisesti ESAVI toteuttaa Eviran laatimaa valvontaohjelmaa alueellaan.

ESAVIin on keskitetty eläinten tieteelliseen tai opetustarkoituksiin haettavien hankelupien käsittely koko valtakunnan osalta sekä tätä toimintaa harjoittavien toiminnanharjoittajien toimintalupien käsittely Etelä-, Lounais- sekä Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastojen alueilla samoin kuin näiden toiminnanharjoittajien valvonta. Toiminta ei ole Eviran ohjauksen alaista. ESAVI tekee vuosittain erillisen valvontasuunnitelman toiminnanharjoittajien valvonnasta sekä vuosiraportin toteutuneesta valvonnasta.

ESAVIN ympäristöterveydenhuoltoyksikkö toimii viraston Peruspalvelut, oikeusturva ja lupa-asiat - vastuualueen yhtenä yksikkönä. Yksikölle kuuluu lisäksi terveydensuojeluun ja kuluttajaturvallisuuden valvontaan liittyviä tehtäviä. Yksiköllä on kolme toimipaikkaa Hämeenlinnassa, Helsingissä ja Kouvolassa. Ohjattavia kunnallisia valvontayksiköitä on vuonna 2015 Kanta- ja Päijät-Hämeessä viisi, Uudellamaalla kahdeksan ja Kymenlaaksossa ja Etelä-Karjalassa viisi. ESAVissa toimii vuonna 2015 tämän valvontasuunnitelmien tehtävien hoitamiseksi kahdeksan läänineläinlääkäriä, kaksi ympäristöterveydenhuollon ylitarkastajaa sekä neljä toimistosihteerä.

2.2 Valvontakohteet

Elintarvikevalvonta

ESAVIN alueella toimii 18 kuntien yhteistoiminta-alueita tai yksittäistä kuntaa. Toimialueella oli elintarvikevalvontakohteiden yhteismäärä yli 25 000 vuonna 2013. Alkutuotantopaikkoja oli reilu 5000 ja elintarvikehuoneistoja vajaa 20 000. ESAVIN alueella on vuoden 2015 alussa 127 alkoholimyymälää ja 8 tilaviinimyymälää.

Sivutuotevalvonta

ESAVILLE kuuluvia sivutuotevalvontakohteita on nykyisen lainsäädännön mukaan noin 45 kpl. Eviran laatiman valvontasuunnitelman mukaisia valvontakohteita on 15, joihin ei kuulu kansainvälistä ruokäjätettä käsittelevät toimijat, vaikka ne lainsäädännöllisesti Aveille kuuluvatkin.

Uuden sivutuotelain myötä AVI:en valvontavelvoite poistuu, mutta kuntien suorittaman valvonnan ohjausvelvoite vahvistuu. Avien tehtäväksi tulee myös kuntien valvonnan arviointi, joka toteutunee arviointi ja ohjauskäyntien muodossa kuten muillakin ympäristöterveyshuollon osa-alueilla jatkossa.

Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonta, eläinlääkäripalvelut

2014 tietojen perusteella ESAVIN alueella on n. 1775 nautatilaa, joista pääosa on maidontuotantotiloja. Sikatiloja on n. 185, lammastiloja noin 100, kanaloita noin 60 (yli 50 kanaa), kalanviljelylaitoksia 24, luonnonravintolammikoita 40, turkistarhoja 5. Kunnaneläinlääkäreitä on 105, yksityisiä palveluntuottajia noin 220.

3 STRATEGISET JA TOIMINNALLISET TAVOITTEET JA VALVONNAN PAINOPISTEET

Valtiovarainministeriön (VM) hallituskaudeksi laatima strategia-asiakirja ohjaa aluehallintovirastojen toimintaa. VM laatii aluehallintoviraston kanssa strategisen tulossopimuksen hallituskaudeksi ja sitä tarkennetaan vuosittain. Aluehallintovirastossa strateginen tulossopimus käydään läpi vastuualueittain ja tarkemmin valvontayksiköittäin yksikkökokouksissa, jossa sovitaan yksikköä koskevat asiat ja miten ne toteutetaan. Lisäksi Evira ja ESAVI laativat vuosittain toiminnallisen tulossopimuksen, joka perustuu maa- ja metsätalousministeriön (MMM) kanssa sovittuihin tulostavoitteisiin, strategia-asiakirjaan, strategiseen tulossopimukseen, valtion talousarvioon ja elintarvikeketjun monivuotiseen kansalliseen valvontasuunnitelmaan.

Ympäristöterveydenhuollon yhteisessä valtakunnallisessa valvontaohjelmassa vuosille 2015–2019 valvonnan vaikuttavuutta edistetään seuraavia tavoitteita toteuttamalla

- valvonnan riskiperusteisuuden ja tehokkaan kohdentamisen varmistaminen
- arviointi- ja ohjauksenkäytien käyttöön ottaminen
- valvonnan maksullisuuden edistäminen
- tietojärjestelmien kehittäminen ja hyödyntäminen
- valvonnan näkyvyyden varmistaminen

Eviran ja ESAVIN toiminnallisessa tulossopimuksessa vuodelle 2015 näistä tavoitteista painotetaan Eviran toimialalla ja aluehallintoviraston tehtävissä valvonnan riskiperusteisuutta ja tehokasta kohdentamista sekä tietojärjestelmien kehittämistä ja tietovarantojen tehokasta hyödyntämistä.

Elintarvikevalvonta ohjaa kunnallisia valvontayksiköitä ja varmistaa valvonnan yhdenmukaisuuden. Painopiste on Oiva-valvontajärjestelmän käyttöönotossa, vaatimukset täyttävien tarkastuskohteiden osuuden kasvattamisessa ja elintarvikkeiden jäljitettävyydessä.

Valtakunnallisen eläinlääkintähuollon valvontaohjelman liitteessä 1a ja 1b on eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontasuunnitelman yleisiksi painopisteiksi vuodelle 2015 valittu:

1. Eläinlääkintähuollon arviointi- ja ohjauksenkäytien toteuttaminen
2. Kuntien järjestämän eläinlääkäripäivystyksen toteuttamisen varmistaminen eläinlääkintähuoltolain vaatimusten mukaisesti
3. Kansallisen tukivalvonta-asetuksen muutosten toimeenpano
4. Siirtyminen Elite-järjestelmästä Elvi-järjestelmään vaiheittain
5. Uudistetun eläintautilain toimeenpano
6. Eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisteröinnin valvonnan tehostaminen
7. EU:n lemmikkieläinasetuksen toimeenpano sisämarkkinakaupassa
8. Uudistetun lääkelainsäädännön toimeenpano
9. Lopetusasetuksen toimeenpano
10. Uuden sivutuotelain toimeenpano
11. Riskiperusteisen sivutuotevalvonnan toimeenpano

Eviran ja ESAVIN toiminnallisessa tulossopimuksessa vuodelle 2015 painopisteinä ovat 1) eläinten lääkitsemislain toimeenpano, 2) eläinlääkintähuollon arviointi- ja ohjaukseyntien toteuttaminen, 3) AVlen toteuttaman eläinsuojeluvalvonnan tehostaminen, 4) valvonnan yhdenmukaistaminen OIVAn myötä ja 5) AVlen tekemän valvonnan ohjauksen tehostaminen.

4 VOIMAVARAT

4.1 Henkilöresurssit, resurssien riittävyys, vastualueet ja työnjako ESAVIssa

Ympäristöterveydenhuoltoyksikön päällikkönä toimii ylitarkastaja (0,5 htv). Tämän valvontasuunnitelman tehtävien toteuttamiseksi työskentelee kahdeksan läänineläinlääkärinä. Yhdellä näistä on vastuullaan eläinten tieteelliseen käyttöön liittyvät toimintaluvat ja toiminnan valvonta kolmen aluehallintoviraston alueella (0.5 htv). Lisäksi elintarvikevalvontaa hoitaa kaksi ympäristöterveydenhuollon ylitarkastajaa, jotka hoitavat myös kuluttajaturvallisuusvalvontaan liittyviä tehtäviä (0.4 htv). Valvontasuunnitelman tehtävien hoitoon osallistuu neljä toimistosihtööriä. Myös juristin asiantuntemusta hyödynnetään (0.2 htv). Kaikkien lakisääteisten tehtävien hoito vaatisi ESAVIssa 10 läänineläinlääkärinä ja kolme ylitarkastajaa. Henkilöiden tehtävät ja vastualueet on määritetty yksikön työnjaossa sekä henkilökohtaisissa tehtäväkuvissa.

Valtiovarainministeriö on huomioinut valtion talousarvioesityksessä 2015 esitetyn MMM:n hallinnonalan tehtäviin kohdennetun 400 000 euron lisäresurssoinnin lisäämällä ESAVIN henkilötyövuosikehykseen 1 htv:n. Tämän osalta rahoitus ei kuitenkaan ole vielä varmistunut määrärahaehyöksessä. Taulukossa 1 luvut kertovat vuoden 2014 tilanteen.

Taulukko 1. Resurssijakauma Eviran tehtäväalueella AVI:ssa 2014

	Elin- tarvikkeet**	Eläintaudit*	Eläinten hyvinvointi* *	Eläinlääkäri- palvelut	Eläinten lääkityksen**	Eläinten rekisteröinti ja merkintä**	Sivu- tuotteet
	htp	htp	htp	htp	htp	htp	htp
Ympäristöterveyden- huollon ylitarkastaja	352						
Läänineläinlääkäri ***	308	165	400	50	50	40	70
Läänineläinlääkäri, uudet tehtävät		110	550				
Muu henkilöstö	50	300	394	50			
Yhteensä	708	575	1344	100	50	40	70

1 htv = 220 htp. Tässä resurssitaulukossa on otettu huomioon vain Eviran toimialan tehtävät

* Eläintautivalvontaan lasketaan Eviran valvontasuunnitelmarungon kohdassa 13 kuvattua muuta tehtävää kuin eläinten rekisteröintiin ja merkitsemiseen liittyvät tehtävät, jotka jaotellaan erikseen tässä

** Täydentävien ehtojen valvonta on jaettu eri sektoreille valtakunnallisen ohjelman mukaisesti

*** sisältää 7.5 läänineläinlääkärivirka-htv (0.5 htv eläinten tieteellisen käytön tehtäviin ei mukana) sekä 0.5 ylitarkastajavirka-htv (= yksikön päällikkötehtävien hoito).

Tämän valvontasuunnitelman tehtävien lisäksi yksikössä työskentelee kolme terveydensuojelua ja tupakkalainsäädännön valvontaa hoitavaa ympäristöterveydenhuollon ylitarkastajaa sekä eläinten tieteellisen käytön lupahallinnon hoitamiseksi kaksi ylitarkastajaa ja sihtööri.

4.2 Henkilökunnan pätevyyden ja osaamisen varmistaminen AVI:ssa

EY:n valvonta-asetuksen 882/2004 artiklan 6 mukaisesti toimivaltaisen viranomaisen on varmistettava, että valvontaa harjoittava henkilöstö saa toimivaltansa alalla soveltuvan koulutuksen, jonka perusteella se pystyy hoitamaan velvollisuutensa pätevästi ja harjoittamaan virallista valvontaa johdonmukaisella tavalla. Lisäksi henkilöstön tulee pysyä ajan tasalla toimivaltansa alalla ja saada säännöllistä lisäkoulutusta tarvittaessa.

Esittelytehtävissä toimivat ympäristöterveydenhuollon ylitarkastajat ja läänineläinlääkärit ovat suorittaneet alaansa liittyvän ylemmän korkeakoulututkinnon. Ammattitaitoa ylläpidetään osallistumalla oman alan täydennyskoulutuksiin, kuten valtakunnallisille Eviran ja Valviran järjestämille neuvottelupäiville. Ympäristöterveydenhuollon budjettikehyksen puitteissa henkilöstö osallistuu myös alansa maksullisiin koulutuksiin, kuten eläinlääkäri- ja elintarvikevalvontapäiville sekä Elintarvike- ja terveystieteiden koulutuksiin. Kehyksen puitteissa voi tarpeen mukaan osallistua myös muihin ammattitaitoa täydentäviin koulutuksiin. Henkilökunnalla on myös ollut mahdollisuus osallistua EU:n järjestämiin koulutuksiin. Henkilöstön koulutustarpeita ja koulutustarpeita seurataan kehityskeskustelujen yhteydessä.

4.3 Koulutusten järjestäminen muille viranomaisille ja toimijoille

Elintarvikevalvontaan liittyvä koulutus ja elintarvikealaan liittyvä valmiuskoulutus

Elintarvikevalvontaan liittyen järjestetään valvontayksiköiden viranhaltijoille koulutusta ajan-kohtaisista aiheista sekä 2015 hankkeiden tiimoilta. Koulutustilaisuudet suunnitellaan yhdessä Eviran kanssa.

Laitosten valvojat koulutetaan käytännön läheisesti valvontatyöhön. Tavoitteena on yhdenmukaistaa ESAVIN alueella olevien laitosten valvontaa. Henkilöresurssitilanteen ja Laitos-Oiva-järjestelmän kehittämisen takia lykkääntynyt laitosvalvonnan koulutus järjestettäneen vuonna 2015, jos se on tarkoituksenmukaista huomioiden Eviran järjestämät koulutukset k.o aiheesta.

Valmiuskoulutusta (mukaanlukien elintarviketurvallisuus) järjestetään kerran vuodessa ESAVIN ympäristöterveydenhuollon valmiusryhmän toimesta. Vuodelle 2014 suunniteltu valmiuskoulutus siirtyi henkilöresurssipulan takia vuodelle 2015 ja sen aiheena on kuntien erityistilannesuunnitelmien kehittäminen.

Koulutukset järjestetään joko videokoulutuksina aluehallintoviraston eri toimipaikkojen välillä tai tarvittaessa myös paikan päällä tapahtuvina koulutuksina. ESAVI tukee myös aktiivisesti Eviran järjestämiä videokoulutuksia ja välittää tietoa näistä koulutuksista.

Eläinlääkintähuollon koulutus

Kunnaneläinlääkäreille järjestetään eläinlääkintähuollosta, eläintauti-, lääkitsemis- ja eläinsuojeluvalvonnasta koulutuspäivä alkuvuodesta kahtena päivänä samalla ohjelmalla, niin että mahdollisimman moni voi osallistua. Myös sivutuotevalvonnasta järjestetään koulutusta kunnaneläinlääkäripäivien yhteydessä. Valvontatyötä tekeville kunnaneläinlääkäreille järjestetään eläinsuojeluasioista koulutusta keväällä. Eläintautivalmiuspäivä valmiuseläinlääkäreille pidetään syksyllä. AVI:n valtuuttamille eläinsuojeluvalvojoille järjestetään koulutusta 1-2 kertaa vuodessa. Eläintautiharjoituksia järjestetään mahdollisuuksien mukaan.

4.4 Maksut

Aluehallintoviraston suoritteiden maksullisuus ja perittävien maksujen määrä perustuu maksuperustelakiin ja valtioneuvoston asetukseen (1092/2013) aluehallintoviraston maksuista vuosina 2014–2015. Maksullisia päätöksiä ovat mm. lupa eläinten kuljettamiseen, lupa eläinten tieteellisen käytön toimintaan, lupa eläintarhan tai eläinnäyttelyn pitämiseen, lupa eläinten käyttämiseen sirkuksessa, vapautukset lypsykarjan jaloitteluvaatimuksesta, keinosiemennys- ja alkionsiirtosäädösten mukaiset hyväksymiset, sivutuotelainsäädännön mukaiset luvat, alkoholiuomamyymälöiden elintarvikehuoneistoilmoitusten käsittely, elintarvikelain mukainen alkoholiuomamyymälän tarkastus sekä toimijan hakemuksesta kirjoitettavat todistukset. Aluehallintoviraston suorittama eläinsuojelu- ja eläintautisäädösten mukainen valvonta on maksutonta.

Eläinlääkintähuoltolain 23 §:n mukaan aluehallintovirasto maksaa kunnalle korvauksen eläintautilain, eläinsuojelulain, eläinten kuljetuksesta annetun lain ja eläinten lääkitsemisestä annetun lain mukaisten valvontatehtävien järjestämisestä. Korvaus ei saa ylittää tehtävistä kunnalle aiheutuneiden todellisten kustannusten määrää.

Aluehallintovirasto perii eläintautilain 99 §:n mukaan valtiolle maksuja kunnaneläinlääkäriin eläintautilain mukaisista suoritteista. Maksujen suuruudesta ja niiden laskutuksessa noudatettavista menettelyistä on tarkemmin säädetty maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

5 LAATU JA AUDITOINNIT

5.1 Laatujärjestelmät

AVI:n toiminnan kehittämissyksikkö ESAVI:ssa on toteuttanut vuonna 2013 CAF-laatuarvioinnin. Lisäksi yksikkö on koordinoinut valtakunnallisia asianhallinnan kehittämishankkeita, joiden tavoitteina on muun muassa toiminnan tehostaminen ja yhdenmukaistaminen sekä toiminnan laadun ja palvelutason parantaminen. Ympäristöterveydenhuollon yksikkö hyödyntää omassa toiminnan kehittämisessään hankkeiden tuloksia.

5.2 Auditoinnit

Evira on kehittänyt elintarvikevalvontaan liittyvää auditointijärjestelmäänsä. Uudistuksen tavoitteena oli yhtenäistää edelleen järjestelmää ja lisäksi varmistaa riippumattomuuden toteutuminen auditoinneissa. Nykyiset auditoinnit on jaettu vuoden 2014 alusta lähtien kolmeen toimintoon: valvonnan arviointi ja ohjaus, sisäiset auditoinnit ja valvontasektorin arvioinnit. Aluehallintoviraston toimesta tehtyjen kuntien ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueiden auditoinnit ovat muuttuneet arviointi- ja ohjauskäynneiksi ja niistä on julkaistu uusi ohje 24.2.2014. Ohjeen mukaan alueelliselle elintarvikevalvontaviranomaiselle on asetettu velvoite ohjata elintarvikevalvontaa aluellaan ja arvioida kuntien elintarvikevalvonnan järjestämistä.

5.2.1 Kunnallisten elintarvikevalvonnan valvontayksiköiden vaatimusten mukaisuuden arviointi ja ohjauskäynnit

Valvonta-asetuksen (EY) N:o 882/2004 4(6) artikla edellyttää, että jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten on toteutettava auditointeja sisäisesti tai teetettävä niitä ulkoisesti. Komission päätöksen 2006/677/EY mukaan auditointiohjelman tulee kattaa kaikki keskeiset toimivaltaisen viranomaisen hierarkiatasot. Aluehallintovirastot tekevät viranomaisten sisäisiä arviointi- ja ohjauskäyntejä Eviran ohjeiden mukaisesti (Eviran ohje 10018/4, 24.2.2014, Aluehallintoviraston toteuttama kunnallisen elintarvikevalvonnan arviointi- ja ohjauskäynnit). Kunnallisen elintarvikevalvonnan arviointi perustuu elintarvikelaissa aluehallintoviranomaisille asetettuun kunnallisen elintarvikevalvonnan ohjaus- ja arviointivelvoitteeseen ja sitä toteutetaan Eviran kanssa tehtyjen tulossopimusten mukaisesti. Arvioinnin tarkoitus on varmistaa, että kunnallinen elintarvikevalvonta täyttää viralliselle valvonnalle asetetut vaatimukset sekä ohjata kuntia.

Arviointi- ja ohjauskäynnit ovat olennainen osa valvonnan ohjausta ja laadunhallintaa, joilla varmistetaan, että valvontaa toteutetaan lainsäädännön ja annettujen ohjeiden edellyttämällä tavalla. Käynnit ovat myös tärkeä tapa saada palautetta Eviran ja aluehallintovirastojen antaman ohjeistuksen toimivuudesta, koulutustarpeista ja mahdollisista valvonnan ongelmista.

Arviointi- ja ohjauskäynnit kohdistuvat joko valvontayksikön toimintaan tai tarkastustoimintaan valvontakohteessa. AVIt ohjaavat, ohjeistavat ja kouluttavat valvontayksiköitä. Arviointi- ja ohjauskäynneillä arvioidaan Eviran ja Avin omien toimenpiteiden tulosta ja sitä, toimivatko arvion kohteena olevat viranomaiset vaatimusten mukaisesti. Valvontayksikön arviointi- ja ohjauskäynnin toteuttaa ympäristöterveydenhuollon ylitarkastaja ja läänineläinlääkäri työparina. Arviointi ja ohjauskäynti koostuu yleisestä osasta ja 3 - 5 kohdekäynnistä.

Elintarvikeketjun valvonnan monivuotisen auditointisuunnitelman mukaan aluehallintoviraston tulisi arvioida kunnallisen elintarvikevalvonnan yksiköt vähintään kerran viiden vuoden (ohjelmakauden) ajanjaksolla. ESAVIN alueella on 18 valvontayksikköä, joten vuosittainen ja vuoden 2015 tarve olisi arvioida 4 yksikköä. Lisäksi toteutetaan Vantaan, Helsingin, Imatran ja Lahden arviointi- ja ohjauskäyntien jälkiseuranta (käynnit 2014) näiden valvontayksiköiden osalta. Vuonna 2015 arviointi- ja ohjauskäynnit kohdistetaan valvonnan painopisteiden mukaan ja toimintaa kehittäen. Arviointi ja ohjauskäyntejä tehdään vähemmän kuin vuonna 2014. Valvontaa tehdään riskiperusteisesti ja esille nousevien tarpeiden mukaan 0-3.

Aluehallintovirasto laatii vuosittain tammikuun loppuun mennessä yhteenvedon alueensa kunnallisen elintarvikevalvonnan edellisen vuoden arviointi- ja ohjauskäyntien tuloksista. Yhteenvedossa arvioidaan valvonnan vaatimustenmukaisuutta ja vaikuttavuutta alueella. Yhteenvedo ja toteutumisen arviointi laaditaan Eviran ohjeen 10018/4 liitteen 5 mukaiselle lomakkeelle ja toimitetaan Eviran kirjaamoon seuraavan tammikuun loppuun mennessä. Lisäksi yhteenvedo julkaistaan aluehallintoviraston internet -sivuilla. Vuonna 2015 yhteenvedo toimitetaan helmikuun loppuun mennessä Eviraan.

Aluehallintovirasto varaa mahdollisuuden osallistua arviointi- ja ohjauskäyntien kehittämistyöryhmään.

5.2.2 Kunnallisen eläinlääkintähuollon vaatimuksen mukaisuuden arviointi

ESAVI arvioi valvontayksiköiden valvontasuunnitelmia ja toteutumia sekä antaa niistä palautetta (8.2.1). ESAVI aloittaa vuonna 2015 eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnan sekä eläinlääkäripalveluiden toimeenpanon arviointi- ja ohjauskäynnit. Arviointi- ja ohjauskäynnit voivat kohdistua tarpeen mukaan joko koko eläinlääkintähuoltoon tai johonkin sen osa-alueeseen.

5.2.3 Viranomaisten auditointijärjestelmään liittyvät auditoinnit

Viranomaisten auditointijärjestelmään liittyviä auditointeja on kehitetty uuteen suuntaan Evirassa. Auditointeja tullaan toteuttamaan eri tavoitteiden näkökulmasta: elintarvikevalvonnan arviointi- ja ohjaus, ketjuauditoinnit, ristiinauditoinnit ja sisäiset auditoinnit.

5.2.4 AVlen oman toiminnan auditoinnit

Elintarvikeketjun valvonnan auditointijärjestelmän monivuotisen suunnitelman (2011 – 2015) mukaan aluehallintovirastojen sisäisen auditointiohjelman valmistelu aloitetaan laatujärjestelmätyön yhteydessä. Ulkoisina auditointeina aluehallintovirastojen suunnitelmiin tulee kuulumaan viranomaisen ristiinauditointisuunnitelman mukaiset aluehallintovirastojen auditoinnit. Näitä auditointeja voidaan alkaa kehittää, kun Evira on valmistanut suunnitelmat kyseiseen työhön.

ESAVIn elintarvikevalvonta pyrkii edistämään laatujärjestelmien laadintaa voimavarojen mukaan.

5.3 Palautteen kerääminen ja käsittely

Arvioitavilta kohteilta kerättävät kirjalliset palautteet aloitetaan vuonna 2015. ESAVIN järjestämistä koulutuksista kerätään palaute, jonka sisältö otetaan huomioon seuraavia koulutuksia järjestettäessä.

5.4 Toiminnan kehittäminen ja jatkuva parantaminen

Substanssitoimintaan liittyvän parantamisen työkaluna toimivat ennen kaikkea valvontasuunnitelmat. Valvontasuunnitelma laaditaan vuosittain lokakuussa. Samalla arvioidaan edellisen suunnitelman toteutumista ja kehittämistarpeita.

Yleisten toimintaprosessien jatkuvan parantamisen tavoitetta toteutetaan viraston ohjaamana.

6 VARAUTUMINEN ERITYISTILANTEISIIN

ESAVIN ympäristöterveydenhuollon yksikön valmiussuunnitelma erityistilanteisiin varautumisesta päivitetään 2015 ja se kattaa elintarvikkeisiin, eläintauteihin, talousveteen ja muuhun terveydensuojeluun liittyvät riskit sekä erityistilanteet. Suunnitelmassa on mainittuna erityistilanteiden johtamisjärjestelmä sekä vastuu- ja varavastuuhenkilöt. Yksikön valmiusryhmässä on jäsenet terveydensuojelun-, elintarvikevalvonnan sekä läänineläinlääkärien tiimeistä. Eläintautivalmius on kerrottu tämän valvontasuunnitelman kohdassa 13.1.

ESAVI saa tiedon elintarvike- ja vesivälitteisistä epidemiaepäilyistä Rymy-järjestelmän välityksellä. Läänineläinlääkärit ja ympäristöterveydenhuollon tarkastajat seuraavat alueen ruokamyrkytysten epäilytilannetta jatkuvasti ja osallistuvat tarpeen vaatiessa toimenpiteisiin.

Liitteenä ympäristöterveydenhuollon valmiussuunnitelmaluonnos. Kunnilta pyydetään valmiussuunnitelmat arvioitavaksi loppuvuonna 2014. Arvioinnissa on mukana elintarvike- ja eläintautivalmiusasiat.

7 YHTEISTYÖ JA VIESTINTÄ

7.1 AVIn sisäinen yhteistyö

Ympäristöterveydenhuoltoyksikön sisäinen yhteistyö toteutetaan pitämällä kuukausittain yksikön yhteinen kokous tavallisesti videoyhteyksillä. Lisäksi erilliset asiantuntijaryhmät pitävät omia kokouksiaan sekä ovat aktiivisesti yhteydessä toisiinsa ajankohtaisten tehtävien hoitamisessa. Yksikkö

toimii kolmella eri paikkakunnalla, minkä vuoksi sisäiseen tiedonvälitykseen viraston sisällä on kiinnitettävä erityisesti huomiota. Yksikön päällikkö osallistuu PEOL-vastualueen johtoryhmän kokouksiin.

7.2 Viranomaisten välinen yhteistyö

Yhteistyö ohjattavien kuntien kanssa toteutuu neuvonnan, ohjeiden, työkokousten ja koulutusten kautta. Kun kyseessä on yhteinen valvontakohde, ilmoitetaan kuntaviranomaiselle sekä tarkastuksista että tehdyistä päätöksistä. Kuntien viranomaisia koulutetaan vuosittain ESAVIN järjestämissä noin kymmenessä tilaisuudessa.

Viranomaisten välinen yhteistyö toteutuu säännöllisillä neuvottelupäivillä. Evira järjestää mm. aluehallintovirastojen ja Eviran neuvottelupäivät, läänineläinlääkärien neuvottelupäivät, eläintautivalmius- ja lääkepäivän sekä valmiusharjoituksiin liittyvät suunnittelu- ja harjoituspäivät sekä eläinsuojeluviranomaisten yhteisen neuvottelupäivän. Valvira järjestää omat neuvottelupäivänsä. Yksikön henkilökunta osallistuu lisäksi useisiin viranomaisten yhteistyöryhmiin.

7.3 Muu yhteistyö

Yhteistyötä toteutetaan tarpeen mukaan.

7.4 Viestintä

Ympäristöterveydenhuollon viestintäsuunnitelma sisältyy viraston yhteiseen viestintäsuunnitelmaan. Merkittävien ympäristöterveyshuollon alaa koskevien asioiden tiedottaminen tapahtuu ESAVIN viestintähenkilöstön avustuksella. Erittäin merkittävistä asioista tiedottaa ESAVIN ylijohdaja. Viestintä tapahtuu pääasiassa viraston nettisivuilla julkaistavien tiedotteiden avulla.

Eläintauteihin ja elintarvikevalvontaan liittyvistä merkittävistä asioista tiedottamisesta sovitaan tapauskohtaisesti Eviran ja ministeriön kanssa. Kuntiin tapahtuva rutiiniviestintä toteutetaan tilanteen mukaan sähköpostitse, kirjeitse tai puhelimitse. Eriyistilanneviestinnässä toimitaan viraston valmiussuunnitelmien ohjeiden mukaan.

Viranomaisviestintää varten Evira ylläpitää Eviranet-ekstranetia. Periaatteena on, että viranomaisille tiedotetaan valvontaa koskevista tilanteista ennen tiedotusvälineitä.

8 SEURANTA JA RAPORTOINTI

8.1 Raportointi omasta toiminnasta

Ympäristöterveydenhuoltoyksikkö raportoi toiminnastaan Eviralle alkuvuodesta tehtävällä VASU-raportilla. Vasu-raportissa analysoidaan oman toiminnan onnistumista ja vaikuttavuutta.

Lisäksi omasta toiminnasta raportoidaan kahdesti vuodessa Etelä-Suomen aluehallintoviraston strategisen tulossopimuksen toteutumisen raportoinnissa, väliraporttina syksyllä ja lopullisena vuodenvaihteen jälkeen.

Eviralla on myös käytettävissään tietojärjestelmiin tallennettu valvontatieto. Esavi raportoi tieteellisiin tai opetustarkoituksiin eläimiä käyttävien toiminnanharjoittajien valvonnasta vuosittain maa- ja metsätalousministeriölle.

Oman valvontasuunnitelman toteutumista seurataan:

- 1) yksikön tiimien omissa tai yhteisissä kokouksissa,
- 2) Eviran ja AVI:n yhteisillä neuvottelupäivillä
- 3) Alkoholimyymälöiden tarkastuksista pidettävällä omalla seurantarekisterillä

8.2 Alueen toiminnan onnistuminen ja analysointi

Toiminnan onnistuminen ja analysointi tapahtuu Vasuraportin sekä kuntien valvontasuunnitelmien ja niiden toteutumisen arvioinnin kautta. Evira seuraa avien suorittaman valvonnan toteutumista ja vaikuttavuutta ottaen tulokset huomioon valtakunnallisen valvontaohjelman kehittämisessä.

Aluehallintovirasto laatii vuosittain tammikuun (2015 sovittu helmikuun loppuun) loppuun mennessä yhteenvedon alueensa kunnallisen elintarvikevalvonnan edellisen vuoden arviointi- ja ohjauskäyntien tuloksista (kohta 5.2.1). Yhteenvedossa arvioidaan valvonnan vaatimustenmukaisuutta ja vaikuttavuutta alueella.

8.2.1 Valvontayksiköiden valvontasuunnitelmien ja niiden toteutumisen arviointi

VM:n kanssa tehdyn strategisen tulossopimuksen mukaan valvontasuunnitelmat tulee arvioida ohjelmakauden alkupuolella. Valvontasuunnitelmien toteutumista tulee arvioida kerran vuodessa. Eviran ohjeistuksen mukaan on elintarvikevalvonnan osalta riittänyt toteuman arviointi vasuraporttien perusteella. Vuonna 2015 Avi arvioi kunnallista valvontaa osin kuntien mittaritietojen avulla, koska VYHA-järjestelmästä saadut kuntien arviointiraportit eivät ole käytettävissä Aville asetetussa raportointiaikataulussa.

Vuonna 2015 arvioidaan valvontayksiköiden eläinlääkintähuollon ja eläinlääkäripalveluiden suunnitelmat vähintään niiden osalta, jotka ovat päivittäneet suunnitelmansa tai joiden toiminnassa on todettu olennaista kehitettävää. Huomiota kiinnitetään erityisesti eläinlääkäripäivystyksen toteuttamiseen (EHO:n painopiste 2015). Arvioinneista annetaan kunnille palautteita. Valvontasuunnitelmat sekä niiden aiempi toteutuminen arvioidaan myös arviointi- ja ohjauskäynnin yhteydessä.

ESAVI analysoi ja tekee Eviralle yhteenvedon vasuraportoinnin perusteella elintarvike- sekä eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnasta. Sivutuotevalvonnan raportointi on esitetty sivutuotevalvonnan yhteydessä.

8.2.2 Elintarvikevalvonnan tietojen tarkastaminen ja arviointi

Valvontayksiköt raportoivat suurimman osan valvontatiedoistaan suoraan keskitetyn KUTI-tietojärjestelmän kautta. Osa valvontatiedoista tulee vielä kunnallisilta valvontayksiköiltä kerättyjen elintarvikevalvonnan ja -tutkimuksen tiedonkeruu-lomakkeiden (ELTU) kautta. Avissa seurataan, että nämä tiedot toimitetaan ajoissa, tiedot tarkastetaan ja lomakkeet toimitetaan Eviraan. Kunnat toimittavat omaa toimintaansa koskevat tiedot (ELTU A -lomake ja webropol-kysely) VYHA-järjestelmän kautta 31.3 mennessä.

8.3 Ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueiden ohjaus

AVI seuraa yhteistoiminta-alueiden toimintaa ohjaus- ja valvontakäyntien yhteydessä ja siinä yhteydessä, kun uusia alueita muodostetaan tai yhdistyneitä alueita puretaan. AVI myös seuraa, että kaikilla alueilla täyttyy 10 htv:n vaatimukset ja tarvittaessa järjestää kuntien kanssa neuvottelutilaisuuksia.

8.4 Peruspalvelujen arviointi

Aluehallintovirastojen tehtävänä on arvioida vuosittain toimialansa peruspalveluja. Arvioinnilla pyritään selvittämään, pystytäänkö peruspalvelut järjestämään alueen väestölle saatavuudeltaan ja laadultaan yhdenvertaisina. Arviointikohteista sovitaan hallintoalojen tulossopimuksissa ja ne sisältävät aluehallintovirastojen peruspalvelujen usean vuoden arviointisuunnitelmaan, joka päivitetään vuosittain. Ministeriöt määrittävät vuosittain arvioitavat kohteet ja ohjaavat arviointityötä. Valtiovarainministeriö koordinoi ja sovittaa yhteen peruspalvelujen arviointityötä. Peruspalvelujen arvioinnissa noudatetaan vuosittain laadittavaa aikataulua. Vuonna 2015 ei tehdä peruspalvelujen arviointia elintarvikevalvonnan eikä eläinlääkintähuollon osalta.

OSA II ELINTARVIKEVALVONNAN OHJAUS JA TOIMEENPANO

9 ELINTARVIKEVALVONNAN OHJAUS

9.1 Elintarvikevalvontaan liittyviä EVO 2015:n hankkeita

Yhtenä painopistealueena on valvonnan yhdenmukaistaminen Oiva –järjestelmän käyttöön oton myötä. Yhtenäistämisen apuna voidaan käyttää valvonnan vaikuttavuus ja tehokkuusmittareita.

ESAVI osallistuu Eviran Aveille järjestämään koulutukseen riskiperusteisesta valvonnasta. ESAVI järjestää tämän jälkeen keväällä / alkukesästä / syksyllä kuntien elintarvikevalvontaa tekeville koulutusta riskiperusteisesta valvonnasta. Koulutusta olisi tavoite järjestää yhteistyönä naapuri-Avin kanssa. Koulutusta järjestetään erikseen vähittäismyynnin ja ravintoloiden valvojille ja tuotantolaitosten valvojille.

AVI tukee terveysvalvonnan johtajia OIVA-arviointien yhtenäistämässä ongelmatapauksissa terveysvalvonnan johtajien pyynnöstä.

AVI osallistuu Eviran Aveille järjestämään koulutuspäivään mittaritiedon analysoinnista.

AVI ohjaa kuntia elintarviketurvallisuuden mittaritiedon käyttöön ja analysointiin kolutuspäivien / työnohjauspäivien yhteydessä.

Eviran jäljitettävyysohjelma kohdistuu liha- ja kala-alan valmistaviin laitoksiin ja varastolaitoksiin. Projektin tärkeimpiä tavoitteita on tunnistaa jäljitettävyysohjelman mahdollisia kehityskohteita ja lisätä eri valvontaviranomaisten välistä yhteistyötä. Evira laatii projektin ohjeistuksen ja lomakkeet ja perehdyttää läänineläinlääkärit ja Eviran tarkastuseläinlääkärit projektiin. Aluehallintovirastot organisoivat alueellaan toteutettavat tarkastukset yhdessä osallistuvien kuntien kanssa. Jäljitettävyyden osoittamisen välineitä ovat kaupalliset asiakirjat, omavalvonnan kirjanpito ja dokumentit, varastokirjanpito, eränumerointi sekä mahdolliset muut asiakirjan ja erän yhdistävät linkit. Tarkastusten valtakunnallinen tavoitemäärä on 50-60 yritystä. ESAVI osallistuu jäljitettävyysohjelmaan.

10 ELINTARVIKEVALVONNAN TOIMEENPANO

10.1 Alkoholijuomamyymälöiden valvonta

ESAVI tarkistaa ja käsittelee elintarvikelain nojalla lähetettyjen alkoholiyhtiön myymälöiden sekä tilaviini- ja sahtimyymälöiden elintarvikehuoneistoilmoitukset ja antaa todistukset ilmoituksista. Aluehallintoviraston alueella on vuoden 2015 alussa 127 alkoholiyhtiön myymälää ja 8 tilaviini- ja sahtimyymälää, jotka on kaikki hyväksytty elintarvikehuoneistoksi. Valvira ohjaa virastoa näissä tehtävissä. Ilmoitusten käsittely ja todistusten anto on keskitetty Helsinkiin, tarkastukset tehdään alueellisesti. Yhteistyötä tehdään alkoholihallinnon tulosryhmän kanssa.

Uusille ja siirtyville valvontakohteille lähetetään todistukset ilmoitusten vastaanottamisesta ja ne pyritään tarkastamaan 3-6 kuukauden kuluessa ilmoituksesta. ESAVIN alueelle tulee vuosittain keskimäärin 8 uutta tai siirtyvää kohdetta, joista n. 60-70 % tulee pääkaupunkiseudulle tai Uudenmaan alueelle. Valvontakohteet, joissa tapahtuu olennaisia muutoksia, käsitellään samalla tavalla kuin uudet kohteet. Vuoden 2015 aikana tarkastetaan uudet ja siirtyvät valvontakohteet sekä muita kohteita resurssien mukaan. Valviran kanssa on neuvoteltu säännöllisen valvonnan valvontakohteiden riskinarvioinnin perusteista ja tarkastustiheydestä 7-8 vuoden välein.

OSA III ELÄINTEN TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN VALVONTA SEKÄ ELÄINLÄÄKÄRIPALVELUT

13. ELÄINTEN TERVEYDEN VALVONTA

13.1. Eläintautivalmius

Aluehallintoviraston helposti leviävien eläintautien valmiussuunnitelma täydentää Eviran valtakunnallista valmiussuunnitelmaa. Helposti leviävien eläintautien valmiussuunnitelma päivitetään vuosittain ja toimitetaan Eviran EHYT-yksikköön tammikuun loppuun mennessä. Helsingin yliopiston Saaren klinikalla Mäntsälässä on valmiusvarasto helposti leviävien eläintautien epäilytapauksia varten. Varasto tarkastetaan säännöllisesti, mutta kuitenkin vähintään kerran vuodessa. Valmiuseläinlääkärit ja aluehallintoviraston eläinlääkärit perehdytetään valmiussuunnitelmaan AVIn järjestämässä valmiuspäivässä.

Aluehallintoviraston toiminta-alueelle on nimetty 26 valmiuseläinlääkäreitä. Valmiuseläinlääkäreiden nimet, ja yhteystiedot ovat alueellisessa valmiussuunnitelmassa (A 6.5 ja A 8.2). Pyrimme siihen, että jokaisella ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueella on valmiuseläinlääkäri. Näin voidaan varmistua siitä, että kunnissa on riittävä tieto helposti leviävien eläintautien valmiussuunnitelmista. Lisäksi henkilöiden irrottaminen eläintautien vastustamistöihin on helpompaa, kun saman työnantajan muut eläinlääkärit voivat jakaa kiireellistä eläinlääkäriapua vaativat tehtävät keskenään.

Läänineläinlääkärit ja valmiuseläinlääkärit osallistuvat Eviran järjestämään valmiuspäivään kerran vuodessa. Kaikkia kunnaneläinlääkäreitä koulutetaan ajankohtaisista eläintautiasioista keväisin järjestettävällä kunnaneläinlääkäripäivillä. Kuusi läänineläinlääkäreitä osallistuu helposti leviävien eläintautien varalta olevaan päivystykseen maassamme.

Eläintautivalmiustehtäviin varataan 40 htp vuonna 2015 läänineläinlääkärien työtä.

13.2. Eläintautiepäilyt ja -tapaukset sekä zoonoosit

Aluehallintovirasto ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin saatuaan ilmoituksen vastustettavasta eläintaudista tai sen epäilystä, mikäli tauti edellyttää aluehallintoviraston tai kunnaneläinlääkäriin toimenpiteitä. Aluehallintovirasto varmistaa tarvittaessa erillisellä määräyksellä, että kunnaneläinlääkäri ryhtyy näytteenottoon, epidemiologisen selvityksen tekemiseen sekä muuhun tarvittavaan tehtävään eläintautitilanteen selvittämiseksi tai hallitsemiseksi.

Aluehallintovirasto tekee päätökset taudin leviämisen ehkäisemisestä sekä kirjaa pitopaikkoihin annetut ja peruutetut rajoittavat määräykset Elite-järjestelmään. Aluehallintovirasto ohjaa ja valvoo tarvittavia toimenpiteitä säädösten ja Eviran ohjeiden mukaisesti.

Läänineläinlääkäri kerää tapausta koskevat tiedot aluehallintovirastoon ja ilmoittaa muiden aluehallintovirastojen läänineläinlääkäreille kontaktipitopaikoista, jotka ovat heidän alueellaan joko suoraan tai Eviran kautta. Läänineläinlääkäri varmistaa, että Evira saa riittävät tiedot taudista ja sen hallitsemiseksi tehdyistä toimenpiteistä.

Läänineläinlääkäri huolehtii, että kaikki ne tahot, joiden tulee eläintaudista tai sen epäilystä tietää, saavat siitä viivytyksettä tiedon. Läänineläinlääkäri ilmoittaa zoonosiepäilyistä aluehallintoylilääkärille ja huolehtii, että kunnaneläinlääkäri ilmoittaa asiasta kunnallisille terveystoimikunnille.

Läänineläinlääkäri varmistaa, että eläinten pitopaikan omistaja ja/tai eläinlääkäri tekevät muut tarvittavat ilmoitukset esimerkiksi teurastamolle, maidontuotanto-osuuskunnalle ja keinosiemennysyhdistykselle. Läänineläinlääkäri avustaa tarvittaessa ilmoitusten tekemisessä. Alueellisessa valmiussuunnitelmassa on eri tahojen yhteystiedot.

Aluehallintoviraston alueella on runsaasti mehiläistarhoja, joiden tarhalla on todettu esikotelomätää. Läänineläinlääkäri kirjoittaa päätökset siirtokielloista ja ohjaa kunnaneläinlääkäreitä tarhojen näytteenotoissa ja saneerauksessa.

Näihin tehtäviin varataan 65 htp vuonna 2015 läänineläinlääkärien työtä.

13.3. Terveysvalvontaohjelmat

Siipikarjan pakollinen salmonellavalvontaohjelma

Kansallisen siipikarjan salmonellavalvontaohjelman mukaan aluehallintovirasto valvoo salmonellavalvonnan toteutumista viraston alueella ja raportoi siitä edelleen Eviraan. Valvontaohjelma koskee siipikarjaa sekä siipikarjasta saatavaa lihaa ja kananmunia. Valvonnan tarkoituksena on ehkäistä salmonellan esiintymistä eläimissä ja eläimistä saatavissa elintarvikkeissa sekä varmistaa markkinoilla olevien elintarvikkeiden turvallisuus kuluttajalle. Läänineläinlääkäri ohjaa salmonellavalvontaohjelman toimeenpanoa ohjeistamalla kunnaneläinlääkäreitä ja toimijoita. Läänineläinlääkäri varmistaa, että kunnaneläinlääkärit raportoivat salmonellavalvontaohjelman mukaisista tarkastuskäynneistä aluehallintovirastoon.

Vesiviljelyeläinten vapaaehtoinen terveysvalvontaohjelma

Aluehallintoviraston toimialueella vesiviljelyeläimiä kasvattava toimija on 1.1.2014 jälkeen voinut liittää pitopaikkansa kalojen bakteeriperäisen munuaistaudin vapaaehtoiseen valvontaohjelmaan. Aluehallintovirasto ohjeistaa kunnaneläinlääkäreitä ja toimijoita vapaaehtoiseen valvontaohjelmaan liittymisessä sekä myöntää ohjelmaan liittyneille viljelylaitoksille terveyslukan. Aluehallintovirasto seuraa vapaaehtoisen valvonnan toteutumista alueellaan muun vesiviljelyeläinten terveysvalvonnan ohessa.

Märehtijöiden vapaaehtoiset terveysvalvontaohjelmat

Lampaiden tai vuohien pitopaikasta vastuussa oleva toimija voi sitoutua vapaaehtoiseen maedi-visna ja scrapie-terveysvalvontaohjelmaan. Kunnaneläinlääkäri tekee pitopaikoissa ohjelman mukaisia tarkastuskäyntejä. Aluehallintovirasto ohjaa tarkastuksen tekemisessä ja näytteiden ottamisessa. Aluehallintovirasto tekee tarkastusten ja näytteenottojen tulosten perusteella päätöksen pitopaikan terveyslukasta. Aluehallintovirasto peruuttaa tarvittaessa terveyslukkaa koskevan päätöksen, mikäli toimija ei ole noudattanut ohjelmaan liittyviä veloitteita tai ehtoja tai toimija on ilmoittanut lopettavansa terveysvalvonnan kyseisen pitopaikan osalta. Terveyslukkapäätökset tallennetaan AVI:ssa exel-taulukoon ja Eviranetin taulukoon.

Aluehallintoviraston alueella on muutamia kuusipeuroja, saksanhirviä tai japaninpeuroja pitäviä tarhoja, jotka voivat liittyä vapaaehtoiseen tuberkuloosin valvontaohjelmaan. Kunnaneläinlääkäri tarkastaa tarhat vähintään kerran vuodessa ja läänineläinlääkäri kirjoittaa päätökset terveyslukasta.

Terveysvalvontaohjelmien valvontaan varataan 20 htp:tä läänineläinlääkärien työtä.

13.4. Muu tautiseuranta ja terveyden valvonta

Eläintautikartoitukset

Aluehallintovirasto määrää kunnaneläinlääkärit tekemään Eviran pyytämät EU-tautikartoitusnäytteiden otot lintuinfluenssan varalta. Aluehallintovirasto seuraa myös näytteiden oton etenemistä ja muistuttaa kunnaneläinlääkäreitä tarvittaessa näytteiden ottamisesta.

Vesiviljelyeläinten tautikartoitukset

Evira lähettää aluehallintovirastoon vuosittain erillisen ohjeen vesiviljelylaitosten tarkastuksista ja näytteenotoista. Kunnaneläinlääkärit määrätään tekemään tarkastukset ja ottamaan näytteet. Aluehallintovirasto seuraa tarkastusten ja näytteenottojen toteutumista ja raportoi tulokset vuosittain Eviraan.

Eläintautikartoitukseen varataan 10 htp:tä läänineläinlääkärien työtä.

Eläinlääkäreiden kuukausi-ilmoitukset

Aluehallintovirasto kerää ja tarkastaa eläinlääkäreiden toimittamat kuukausi-ilmoitukset eläintaudeista ja lähettää näiden yhteenvedot kuukausittain Eviraan Eläinten terveys- ja hyvinvointi -yksikköön (EHYT). Yhteenvedo lähetetään myös rajoittavista määräyksistä ja eräistä muista kunnaneläinlääkäreiden suorittamista valvontatehtävistä.

Eläinten keinollinen lisääntyminen

Aluehallintovirasto hyväksyy sperman keräysasemat, alkioiden keräysryhmät, alkioiden tuotantoryhmät ja spermavarastot. Ennen toiminnan aloittamista läänineläinlääkäri tarkastaa tilat sekä suunnitellun toiminnan. Toiminnanharjoittaja ilmoittaa toiminnassa tapahtuneista muutoksista aluehallintovirastoon, joka arvioi edellyttääkö muutoksen hyväksyminen uutta tarkastusta. ESAVIN alueella toimii yksi sonniasema ja yksi muu sonninspermavarasto sekä kolme hyväksyttyä alkionkeräysryhmää ja yksi alkiontuotantoryhmä. Kunnaneläinlääkäri tarkastaa alkiorhymien toiminnan kerran vuodessa ja sonniaseman ja spermavaraston toiminnan kahdesti vuodessa. Aluehallintovirasto ohjaa valvontaa ja seuraa sen toteutumista.

ESAVIN alueella on yksi hevosten alkionkeräysryhmä, joka on hyväksytty vientiin. Sen toiminnan tarkastaa kunnaneläinlääkäri vuosittain. Lisäksi alueella on useita oriasemia, jotka hakevat hyväksymistä kotimaan kauppaan tai myös vientiin. Kunnaneläinlääkäri tarkastaa hyväksytyjen oriasemien toiminnan vuosittain.

Näihin tehtäviin varataan 20 htp:tä läänineläinlääkärien työtä.

Muu eläinten terveyden valvonta

Aluehallintovirasto ohjaa alueellaan kyyhkysten Newcastle'n tautia vastaan tehtyjen rokotusten suorittamista ja toimittaa vuosittain yhteenvedon alueella tehdyistä rokotuksista Eviraan.

Aluehallintovirasto ohjeistaa eläinnäyttelyiden järjestäjiä niistä vaatimuksista, joita eläinten tarkastamiselle ja tutkimiselle ennen näyttelyyn vientiä on asetettu.

13.5. Eläinten merkitseminen ja rekisteröinti

Aluehallintovirasto ohjaa alueellaan tuotantoeläinten merkintään ja rekisteröintiin liittyvää valvontaa. Läänineläinlääkäri tarkastaa ELY:n tarkastajien tiloilla tekemät valvontapöytäkirjat, tallentaa ID-sovellukseen johtopäätökset ja omistajaa kuultuaan tukisanktioehdotukset, ja lähettää asiakirjat kolmeen ELY-keskukseen. Hän antaa tarvittaessa tiloille rajoittavat määräykset eli määrää eläinten siirtokiellon, kunnes merkintä ja rekisteröinti on saatu kuntoon. Läänineläinlääkäri tallentaa rajoittavat määräykset Elite-järjestelmään.

Muussa valvonnassa esille tulleet epäselvyydet rekisteröinnissä ja merkinnässä selvitetään. Mikäli pitopaikassa epäillään laiminlyöntejä eläinten rekisteröinnissä tai merkinnässä, tilan tiedot annetaan ELY:n tarkastajalle, joka tekee tilalla tarkastuskäynnin. Aluehallintovirasto ohjaa alueensa toimijoita tarpeen mukaan rekisteröintivelvoitteiden vaatimusten noudattamisessa.

ID-valvonnan johtopäätöksiä tehdään vuosittain noin 300 kpl ja näihin tehtäviin varataan 40 htp vuonna 2015.

13.6. Sisämarkkinakauppa, vienti ja tuonti

Aluehallintovirasto valvoo eläinten tuontia ja vientiä EU-maihin sekä tuontia kolmansista maista. Aluehallintovirasto hyväksyy karanteenit, siipikarjan vientilaitokset, vietävien eläinten keräyskeskukset, eläinvälittäjät, eläintarhat ja koe-eläinlaitokset, joiden hyväksyminen on edellytyksenä eläinten tai niistä saatavien tuotteiden sisämarkkinakaupalle. Alueella on yksi siipikarjan vientilaitos.

Evira ilmoittaa rekisteröimistään tuojista ja myöntämistään tuontiluvista aluehallintovirastoon ja kunnaneläinlääkärille. Läänineläinlääkäri tarkistaa Traces -järjestelmään tulleita ilmoituksia, tiedottaa tuonneista kunnaneläinlääkäreille ja ohjaa kunnaneläinlääkäreitä käyttämään Traces-järjestelmää ja tekemään tuontitarkastuksia. Kaikki Suomeen tulevat märehitijät ja siat tarkastetaan Eviran ohjeiden mukaisesti parin päivän sisällä niiden saapumisesta. Rekisteröityjen eläintuotujen kirjanpito tarkastetaan kerran vuodessa. Eläinten ja eläintuotteiden siirrot EU-maiden välillä ja tuonti kolmansista maista on aluehallintoviraston alueella runsasta.

Aluehallintovirasto ryhtyy toimenpiteisiin, jos eläinten siirroissa havaitaan säädöstenvastaisuutta. Läänineläinlääkäri selvittää yhdessä kunnaneläinlääkärin kanssa tarvittavat toimenpiteet säädöstenvastaisessa tuonnissa. Kunnaneläinlääkäri tarkastaa tuodun eläimen tai tuotteen ja tuontiasiakirjat. Aluehallintovirasto tekee sen jälkeen laittomasta tuonnista päätöksen, mihin toimiin pitää ryhtyä. Päätöstä tehdessä harkitaan tapauskohtaisesti, onko kyseessä raivotautiepäily vai ei. Kolmasmaatuonneissa tiedot säädöstenvastaisesti tuodusta eläimestä toimitetaan Eviraan, joka antaa asiassa päätöksen. Aluehallintovirasto tekee päätöksen, jos kyseisellä eläimellä epäillään raivotautia.

Tähän tehtävään varataan 120 htp läänineläinlääkärien työtä vuonna 2015.

13.7. Eläinten terveyden valvonnan painopisteet

Aluehallintovirasto painottaa seuraavia tehtäviä lakisääteisten tehtävien joukossa vuonna 2015.

Eläintautilain täytäntöönpano: Eläintautilain uudistus huomioidaan eläintautivalvonnassa ja sen ohjauksessa. Kuntia ohjataan laskutuskäytännöistä.

EU -lemmikkieläinasetuksen toimeenpano EU:n markkinoilla: Säädösmuutoksesta tiedotetaan eläinlääkäreitä.

14 ELÄINTEN HYVINVOINNIN VALVONTA

14.1 Luvan- ja ilmoituksenvaraisen toiminnan lupahallinto ja valvonta

Näihin tehtäviin varataan 90 htp läänineläinlääkärien työtä vuonna 2015 , luku ei sisällä tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettäviin eläimiin liittyvää toimintaa, jonka valvonta on erillisenä valvontasuunnitelmana.

Eläinnäyttelyt, eläintarhat, sirkukset, eläinkuljettajat

Aluehallintovirasto myöntää luvan eläinten pitämiseen pysyvässä tai kiertävässä eläinnäyttelyssä sekä eläintarhassa, luvan eläinten käyttämiseen sirkuksessa ja luvan eläinten kuljettamiseen. Hakemusten käsittelyssä noudatetaan eläinten hyvinvoinnin lupien käsittelystä laadittua aluehallintoviraston toimintaohjetta. Ennen toiminnan aloittamista läänineläinlääkäri tarkastaa eläinten pitopaikan ja yli kahdeksan tunnin kuljetuksiin tarkoitetun kuljetusvälineen sekä suunnitellun toiminnan. Toiminnanharjoittajan ilmoittaessa toiminnassaan tapahtuneista muutoksista aluehallintovirastoon, läänineläinlääkäri arvioi edellyttääkö ilmoitettu muutos uutta tarkastusta. Aluehallintovirasto myöntää eläinkuljettajan pätevyystodistuksen sekä pitkien eläinkuljetusten kuljetusvälineen hyväksymistodistuksen. Tiedot luvista, pätevyystodistuksista ja hyväksymisistä kirjataan Elite -järjestelmään. Lokakuussa 2014 Etelä-Suomen aluehallintoviraston alueella oli 132 toimijaa, joilla on lupa eläinten kuljettamiseen. 18 eläinkuljettajaluvan haltijan luvan voimassaoloaika päättyy vuoden 2015 aikana. Luvanvaraisia eläintarhoja, eläinnäyttelyitä ja sirkuksia on 45. Muiden kuin eläinkuljettajien toiminta tarkastetaan kerran vuodessa. Tarkastusten tulokset kirjataan Elite -järjestelmään.

Tarkastuseläinlääkärit lähettävät tiedoksi aluehallintovirastoon havaitsemansa epäkohdat eläinten kuljetuksissa. Havaituista puutteista pyydetään selvitystä toimijalta. Aluehallintovirasto harkitsee jokaisen tapauksen kohdalla erikseen, edellyttääkö havaittu epäkohta eläinkuljettajan luvan peruuttamista tai mahdollisesti lisätarkastuksia. Tarvittaessa läänineläinlääkäri voi pyytää tarkastuseläinlääkäriä tarkastamaan tietyn eläinkuljettajan kuljetuksia, mikäli se katsotaan tarpeelliseksi muussa valvonnassa esille tulleiden tietojen perusteella. Luvanvaraisten eläinkuljettajien otantaan perustuvat tarkastukset (EU -tarkastukset) on kuvattu kohdassa 14.2.

Vapautukset nautojen jaloitteluvaatimuksesta

Aluehallintovirasto käsittelee hakemukset lypsylehmien ja hiehojen jaloitteluvaatimuksesta vapautumiseksi.

Eläinsuojeluvalvojat

Eläinsuojeluvalvojaksi haluavan pätevyys varmistetaan selvittämällä henkilön koulutus, kokemus ja taustat hakemuksen lisäksi esim. suosittelevien, poliisin ja eläinlääkärien avulla. Aluehallintovirasto valtuuttaa eläinsuojeluvalvojat toimimaan ja seuraa toimintaa valvojan toimittamien raporttien perusteella. Aluehallintovirasto ohjaa valvoja tehtävässä. Aluehallintoviraston alueella toimii 3 AVIn valtuuttamaa eläinsuojeluvalvojaa.

Eläinvälittäjät

Aluehallintovirasto myöntää eläinvälittäjälle hakemuksesta eläinvälittäjänummun. Välittäjien tiedot kirjataan Elite -järjestelmään.

Ammattimainen tai muutoin laajassa mitassa tapahtuva seura- ja harrastuseläinten pito

Aluehallintovirasto ottaa vastaan toimijoiden lähettämät eläinsuojelulain mukaiset ilmoitukset ammattimaisesta tai muutoin laajamittaisesta seura- tai harrastuseläinten pidosta sekä lihan, munien ja siitospeläinten tuotantotarhoista ja riistanhoidollisista tarhoista. Aluehallintovirasto kirjaa saapuneet ilmoitukset Elite -järjestelmään ja lähettää ilmoituksen tiedoksi kohteen kunnaneläinlääkärille ja pyytää tarkastuksen suorittamista vuosittain.

Kunnaneläinlääkärit tarkastavat eläinsuojelulain mukaisia ilmoituksenvaraisia kohteita säännöllisesti kunnan valvontasuunnitelman mukaisesti ja lähettävät tarkastuskertomukset aluehallintovirastoon. Kohteita on ESAVIN alueella erittäin paljon. Virasto ohjaa tarkastusten tekemistä, seuraa tarkastusten säännöllisyyttä ja muistuttaa tarvittaessa valvontayksikköä tarkastusten suorittamisesta. ESAVI kirjaa tarkastukset ja niiden tulokset Elite -järjestelmään.

Eläinten lopetukseen liittyvä toiminta

Aluehallintovirasto myöntää lopetusasetuksen edellyttämän kelpoisuustodistuksen sekä väliaikaisen kelpoisuustodistuksen toimijan hakemuksesta.

Lisäksi lopetustoimintaa harjoittavan toiminnanharjoittajan tai eläinten omistajan tai haltijan, joka lopettaa suuria määriä eläimiä kerralla säännöllisesti, on tehtävä aluehallintovirastolle ilmoitus toiminnastaan. Ilmoitusvelvollisuus ei koske ihmisravinnoksi tarkoitettujen eläinten lopetusta. ESAVI ottaa vastaan ilmoitukset. Mikäli ilmoituksen perusteella herää epäily, että lopetusasetusta ei noudateta tai eläimille aiheutuu lopetuksesta tarpeetonta kärsimystä, aluehallintovirasto on yhteydessä toimijaan epäkohtien poistamiseksi. Tarvittaessa kunnaneläinlääkäri tai läänineläinlääkäri valvoo eläinten lopettamista.

14.2 Ilman epäilyä tehtävä eläinsuojeluvalvonta

Otantaan perustuvat eläinsuojelutarkastukset tiloilla

Aluehallintovirasto tekee Eviran otannan mukaiset maatilojen EU-eläinsuojelutarkastukset alueellaan. Tarkastusten tarkka määrä selviää, kun otanta on tehty keväällä 2015. ESAVIN alueella tarkastuksia on vuodessa noin 75, joista noin 35 tapauksessa tehdään myös täydentävien ehtojen valvonta. Tarkastusten tulokset kirjataan Elvi-järjestelmään tarkastuksen asiakirjojen valmistumisen jälkeen. Läänineläinlääkäri ryhtyy lainsäädännön edellyttämiin toimenpiteisiin havaittujen puutteiden osalta ja kirjoittaa eläinsuojelupäätöksen. Päätöksen tiedot kirjataan Elviin ja päätös toimitetaan tiedoksi kunnaneläinlääkärille. Läänineläinlääkäri huolehtii uusintatarkastuksen tekemisestä: joko pyytää kunnaneläinlääkäriä tekemään sen tai tekee itse. Mikäli tarkastuksella havaitaan täydentävien ehtojen indikaattoreiden noudattamisessa puutteita, aluehallintovirasto laajentaa EU-eläinsuojelutarkastuksen täydentävien ehtojen valvontaan.

AVI varaa 105 htp läänineläinlääkärien työtä tiloilla tehtäviin tarkastuksiin.

Eläinkuljetusten valvonta

Aluehallintovirasto tekee Eviran ESAVI:ta edellyttämät vähintään 30 kaupalliseen toimintaan liittyvää eläinkuljetustarkastusta vuonna 2015. Eläinkuljetustarkastukset tehdään yhteistyössä poliisin kanssa. Kaupallisten ja muiden eläinkuljetusten valvontaan ohjauksineen varataan 10 htp. Tarkastuksia tehdään mahdollisuuksien mukaan eläinten lastausten yhteydessä. Tarkastuskohteet pyritään valitsemaan niin, että välityskuljetuksia ja eri toimijoiden kuljetuksia saadaan mukaan tarkastuksiin. ESAVI kirjaa tehdyt tarkastukset Elvi-järjestelmään välittömästi tarkastuksen asiakirjojen

valmistumisen jälkeen. Mikäli sellaisessa kuljetuksessa, jonka kuljetusluvan on myöntänyt muu kuin ESAVI, havaitaan säädösten vastaisuutta, läänineläinlääkäri lähettää tarkastuksen tuloksen tiedoksi luvan myöntäneelle aluehallintovirastolle.

Teurastamoiden eläinsuojeluvalvonta

Tarkastuseläinlääkäri valvoo teurastamoissa eläinten hyvinvointia. Tarkastuseläinlääkärit ovat Eviran palveluksessa ja ohjauksessa, mutta tarvittaessa läänineläinlääkäri voi ohjeistaa tarkastuseläinlääkäriä eläinsuojeluvalvonnassa. Tarkastuseläinlääkärit lähettävät AVlin ilmoituksia, joissa epäillään teuraseläinten perusteella mahdollisia puutteita tilan eläinten olosuhteissa tai kohtelussa. Läänineläinlääkärit lähettävät nämä ilmoitukset kunnaneläinlääkärille.

14.3 Epäilyyn perustuva eläinsuojeluvalvonta

Eläinsuojeluilmoituksia tehdään alueella erittäin paljon. Varsinkin harrastuseläinten eläinsuojeluongelmia on etelässä runsaasti. ESAVI ryhtyy toimenpiteisiin saatuaan ilmoituksen mahdollisesta eläinsuojelulainsäädännön rikkomisesta. Mikäli ilmoitus ei koske aluehallintoviraston valvonnassa olevaa luvanvaraista toimintaa, ESAVI toimittaa ilmoituksen eteenpäin kunnaneläinlääkärille toimenpiteitä varten ja seuraa tarkastusten tekemistä ja mahdollisia uusintatarkastuksia.

Läänineläinlääkäri ohjaa ja neuvoo eläinsuojeluvalvontaa tekeviä kuntien viranomaisia. Läänineläinlääkäri lukee tarkastuskertomuksia ja päätöksiä ja ohjaa kunnaneläinlääkäreitä hallintomenettelyissä. Mikäli pöytäkirjan perusteella tilalla havaitaan täydentävien ehtojen indikaattoreiden noudattamisessa puutteita, aluehallintovirasto laajentaa tarkastuksen täydentävien ehtojen valvontaan.

ESAVI varaa kunnaneläinlääkärien ohjaukseen 250 htp ja täydentävien ehtojen laajennuksiin 110 htp läänineläinlääkärien työtä.

Kiireelliset ja vaikeat eläinsuojelutapaukset

ESAVI avustaa kunnallisia eläinsuojeluviranomaisia vaikeiden eläinsuojelutehtävien hoitamisessa, jos paikallinen viranomainen ei omilla toimillaan saa aikaan tilanteen korjaantumista eläinsuojelusäädösten mukaiseksi, vaan epäkohtia todetaan toistuvasti ja ne voidaan arvioida vakaviksi, pakkotoimiin johtaviksi. Läänineläinlääkäri ja kunnaneläinlääkäri tekevät yhdessä tarkastuksen. Läänineläinlääkäri voi, jos niin sovitaan, kirjoittaa eläinsuojelupäätöksen ja tarvittaessa tutkintapyyntöä poliisille. Kunnaneläinlääkäri tekee yleensä jatkotarkastukset. Aluehallintovirasto voi käynnistää tarvittaessa uhkasakko- tai teettämisuhtamenettelyn.

Jos kunnaneläinlääkäri katsoo olevansa jäävi tarkastuksen tekijäksi, yhteistoiminta-alue huolehtii, että tapaus siirretään jonkun toisen yhteistoiminta-alueen kunnaneläinlääkäriin hoidettavaksi.

ESAVI ohjeistaa kunnaneläinlääkäreitä neuvottelemaan läänineläinlääkäriin kanssa ennen eläinsuojelulain 44 § mukaisiin toimenpiteisiin ryhtymistä. Virastossa on yritysten ja toimijoiden yhteystietoja, joilta voidaan saada apua tai ostaa palveluja tarvittaessa. Virastolla on myös omia ohjeita esim. eläinten huutokaupan järjestämisestä.

Vaikeita eläinsuojelutapauksia on alueella erittäin runsaasti. Näihin tehtäviin varataan 300 htp läänineläinlääkärien työtä vuonna 2015.

14.4 Eläinten hyvinvoinnin valvonnan painopisteet 2015

Eläinten lopetusasetuksen täytäntöönpano

Aluehallintovirasto huomioi kunnaneläinlääkäreiden ja toimijoiden ohjauksessa sekä sidosryhmäyöskentelyssä 1.9.2013 voimaan astuneen lopetusasetuksen vaatimukset. Lopetusasetuksen valvontaa on kuvattu myös kohdassa 14.1.

15 ELÄINTEN LÄÄKITSEMISEN VALVONTA

15.1 Eläinlääkäreiden valvonta

Aluehallintovirasto valvoo eläinlääkäreiden lääkkeiden käyttöä, luovutusta ja määräämistä. Aluehallintovirasto kerää keskitetysti kopiot eläinlääkärien lääkeresepiteistä. Aluehallintovirasto tarkastaa asiakirjat ja puuttuu mahdollisiin epäkohtiin.

Läänineläinlääkäri tarkastaa eläinlääkäriin lääkekirjanpidon, jos epäkohtailmoituksen, muun tarkastuksen, selvityksen tai kantelun perusteella on syytä epäillä, että eläinlääkäri ei noudata lääkkeiden käytöstä, luovuttamisesta ja määräämisestä annettuja säädöksiä eikä asia ole selvitetävissä selvityspyynninmenettelyllä.. Epäilyyn perustuvia kohteita on ollut noin 10-15 vuodessa. Osana eläinlääkäreiden ammatinharjoittamisen sekä lääkkeiden käytön, luovutuksen sekä määräämisen valvontaa aluehallintovirasto valitsee valvottavaksi kolme tai neljä eläinlääkäriä Eviran asettamien kriteereiden mukaisesti, mikäli muussa valvonnassa ei tule tätä määrää eläinlääkäreitä tarkastettua. Painopistealueena vuonna 2015 on lääkeluovutusten valvonta sekä joulukuussa 2014 voimaan tulevien uusien säädösten ohjaus. Uutena valvontainstrumenttina otetaan käyttöön valtakunnallisiin terveydenhuolto-ohjelmiin Nasevaan ja Sikavaan liittyvän sähköisen lääkekirjanpidon valvonta. Valvontaa kohdennetaan terveydenhuoltokäyntitiheyden toteutumiseen sekä eläinlääkäreihin, joilla on terveydenhuoltosopimuksia oman varsinaisen toimialueensa ulkopuolella.

Jos valvonnassa havaitut puutteet ovat vakavia tai niistä voi aiheutua vaaraa kuluttajalle (esim. piittaamattomuus lääkityksen varoajoista) tai eläinlääkäri ei korjaa toimintaansa aluehallintoviraston antamasta neuvonnasta huolimatta, läänineläinlääkäri neuvottelee Eviran kanssa jatkotoimista ja Eviran mahdollisuudesta ottaa asia käsittelyyn. Puutteiden korjaamisen seuraamiseksi läänineläinlääkäri voi tehdä uusintatarkastuksia tai pyytää asianomaista toimittamaan asiakirjojen kopioita tarkastettavaksi.

Näihin tehtäviin varataan 20 htp läänineläinlääkärien työtä vuonna 2015 .

15.2 Tuotantotilojen lääkkeiden käytön ja lääkekirjanpidon valvonta

Läänineläinlääkäri täyttää lääkekirjanpidon tarkastuslomakkeen EU-eläinsuojelutarkastusten yhteydessä. Jos tilalla epäillään puutteita lääkekirjanpidossa, niin joko läänineläinlääkäri tai kunnan valvontaeläinlääkäri tekee lääkekirjanpidon tarkastuksen Tarkastuksen yhteydessä läänineläinlääkäri ohjaa eläinten pitäjää. lääkitysten kirjaamisessa. Läänineläinlääkäri tarkastaa Nasevasta ja Sikavasta terveydenhuoltosopimusten olemassaoloa, terveydenhuoltosuunnitelmien tekemistä ja päivittämistä ajallaan sekä terveydenhuoltokäyntien lukumääriä.

Aluehallintovirasto ryhtyy toimenpiteisiin, mikäli muun tarkastuksen yhteydessä tai muutoin syntyy epäily, että tilan lääkkeiden käytössä ei toimita säädösten mukaisesti. Tällaisia tilanteita ovat esim.

antibioottijäämät tilalta haetussa maidossa. Aluehallintovirasto määrää tarvittaessa kunnaneläinlääkäriin tekemään tarkastuksen ja näytteenoton tuotantotilalla.

Jos tila ei ole noudattanut lääkkeiden käytössä ja lääkekirjanpidossa säästösten vaatimuksia, valvonnan tehnyt viranomaisn antaa tilalle ohjeet toimintatavan korjaamisesta. Tarvittaessa tilalla tehdään uusintatarkastus ja asia saatetaan poliisin tutkittavaksi. Läänineläinlääkäri harkitsee lisäksi jokaisessa tapauksessa erikseen tapauksen mahdollisen laajentamisen täydentävissä ehdoissa. Mikäli tilalla suoritettussa tarkastuksessa todetaan, että tilalla lääkkeitä käyttänyt tai tilalle lääkkeitä luovuttanut eläinlääkäri ei ole noudattanut lääkkeiden käytöstä ja luovutuksesta annettuja säästöksiä, läänineläinlääkäri tarkastaa kyseisen eläinlääkäriin lääkekirjanpidon.

Tuotantotilojen lääkekirjanpidon tarkastuksiin ja antibioottivahinkoselvityksiin varataan 10 htp vuonna 2015.

15.3 Eläinten lääkitsemisen valvonnan painopisteet 2015

Uuden eläinten lääkitsemistä ja lääkkeiden luovutusta koskevan lainsäädännön toimeenpano

Aluehallintovirasto huomioi valvonnassaan, ohjauksessaan ja sidosryhmätyöskentelyssään vuonna joulukuussa 2014 voimaan astuvien uusien säästösten vaatimukset. Kunnaneläinlääkäriä ja yksityisiä eläinlääkäriä tiedotetaan muutoksista ja heille järjestetään koulutusta uusista vaatimuksista.

16 ELÄINLÄÄKÄRIPALVELUIDEN VALVONTA

16.1 Kunnalliset eläinlääkäripalvelut

Kunnan tulee järjestää eläinlääkintähuolto eläinlääkintähuoltolain mukaisesti. Aluehallintovirasto ohjaa kuntia eläinlääkintähuollon järjestämisessä ja valtion valvontatehtävien laskutuksessa.

Kunnan tulee laatia suunnitelma järjestämistään eläinlääkäripalveluista ja eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnasta. ESAVI tarkastaa, että kaikilla kunnilla on suunnitelma, jossa on otettu huomioon valtakunnallinen ohjelma ja alueellinen suunnitelma. ESAVI ohjaa vuonna 2015 suunnitelmien päivittämistä erityisesti lainsäädännössä tapahtuvien muutosten ja uuden vuonna 2015 alkavan ohjelmakauden osalta.

Kunnat arvioivat suunnitelmansa toteutumista vuosittain. Aluehallintovirasto ohjaa kuntia vuoden 2014 toteutumisen arvioinneissa, arvioi kunnan suunnitelman toteutumista kunnan laatiman arvioinnin ja valtion valvontatehtävien seurannan perusteella sekä antaa kuntakohtaista palautetta. Evira laatii valtakunnallisen yhteenvetoraportin.

Ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueilla on vuoden 2015 alussa sekä osa-aikaisia että kokopäiväisiä valvontaeläinlääkäriä. Kaikilla yhteistoiminta-alueella ei ole valvontaeläinlääkäriä, ja joillakin alueilla ei ole saatu palkattua virkaan ketään tai ei ole saatu viransijaista. Joillakin alueilla on liikaa työtä yhdelle valvontaeläinlääkärielle. ESAVI pyrkii edelleen vuonna 2015 vaikuttamaan siihen, että kunnissa varataan riittävät resurssit valtion valvontatehtävien asianmukaiseen ja viivytyksettömään hoitamiseen ottaen huomioon jääviyskysymykset ja tehtäviin erikoistumisen. ESAVIN tavoitteena on valvontatehtävien keskittäminen alueella pääsääntöisesti muille kuin praktikoille. Valvontatehtävien viivytyksetön hoitaminen valvontaeläinlääkäriin poissaolojen aikana tai töiden ruuhkautuessa on varmistettava kunnassa.

ESAVI valvoo kunnallisten eläinlääkäripalvelujen saatavuutta, laatua ja toimintaedellytyksiä ottaen huomioon valtakunnallisen ohjelman eläinlääkäripalvelujen järjestämisestä. ESAVI seuraa kunnaneläinlääkäriin virkojen määrää, ja niiden täyttämistä alueellaan sekä sijaisten käyttöä. Lisäksi seurataan yhteistoiminta-alueilla olevien toimipisteiden määrää ja sijaintia sekä varustetason laatua ja päivystysten järjestämistä. Päivystysten järjestämisessä alueellisena tavoitteena on saavuttaa eläinlääkintähuoltolain mukaiset päivystysalueet. ESAVI seuraa terveydenhuoltopalvelujen saatavuutta. Tarvittaessa aluehallintovirasto jättää selvityspyynnön kunnalle eläinlääkäripalvelujen järjestämisestä, mikäli palvelut eivät vastaa eläinlääkintähuoltolain asettamia vaatimuksia.

ESAVI käsittelee alueen asukailta tulevat valitukset ja kantelut, jotka koskevat kunnallista eläinlääkäripalvelua. Valitusten tai kanteluiden selvittäminen voidaan tarvittaessa ottaa valvonta-asiaksi. Kantelut käsitellään viraston ohjeistuksen mukaisesti ottaen huomioon hallintolain muutokset. Kanteluiden käsittelyaikatavoite on kahdeksan kuukautta. Jos on mahdollista, että asia edellyttää toimenpiteitä ammatinharjoittamisoikeuden suhteen, aluehallintovirasto siirtää asian Eviran käsiteltäväksi.

16.2. Yksityiset eläinlääkäripalvelut

Aluehallintovirasto ottaa vastaan ja tarkastaa yksityisten eläinlääkäripalvelujen tuottajien eläinlääkintähuoltolain 26 §:n mukaiset ilmoitukset ja kirjaa ne Elite-järjestelmän Palveluntuottajat-osioon. Tarvittaessa läänineläinlääkäri muistuttaa ilmoituksen tekemisestä.

Aluehallintovirasto valvoo yksityisiä eläinlääkäripalveluja käsittelemällä alueen asukailta tulevat valitukset ja kantelut. Tarvittaessa läänineläinlääkäri voi tarkastaa yksityisen eläinlääkäripalvelun tuottajan tilat ja toiminnan. Kantelut käsitellään viraston ohjeistuksen mukaisesti ottaen huomioon hallintolain muutokset. Kanteluiden käsittelyaikatavoite on kahdeksan kuukautta. Jos on mahdollista, että asia edellyttää toimenpiteitä ammatinharjoittamisoikeuden suhteen, aluehallintovirasto siirtää asian Eviran käsiteltäväksi.

16.3. Eläinlääkäriammattin harjoittamisen valvonta

Evara valvoo eläinlääkäriin ammatinharjoittamista. Aluehallintovirasto käsittelee eläinlääkäreitä koskevat valitukset ja kantelut. Mikäli näiden käsittelyssä tai muussa aluehallintoviraston suorittamassa valvonnassa käy ilmi, että asia edellyttää toimenpiteitä ammatinharjoittamisoikeuden suhteen, siirtää aluehallintovirasto asian Eviran käsiteltäväksi.

Kunnallisten ja yksityisten eläinlääkäripalveluiden sekä ammatin harjoittamisen valvontaan varataan 30 htp ja kanteluihin vastaamiseen 20 htp ylitarkastajan työtä vuonna 2015.

OSA IV MUU VALVONTA

17 ELÄIMISTÄ SAATAVAT SIVUTUOTTEET

17.1 Sivutuotealan laitosten hyväksyntä ja laitosten valvonta

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1069/2009 (sivutuoteasetus) ja sen täytäntöönpanosta annettu komission asetus (EY) N:o 142/2011 edellyttävät, että sivutuotteita käsittelevillä, varastoivilla ja hävittävillä laitoksilla on oltava toimivaltaisen viranomaisen hyväksyntä tai rekisteröinti. Lisäksi viranomaisen on säännöllisin väliajoin suoritettava tarkastuksia ja valvontaa näissä laitoksissa.

Uuden sivutuotelain (Laki eläimistä saatavista sivutuotteista) odotetaan astuvan voimaan kesän 2015 alussa. Uuden lain myötä lakkaavat aikaisemmat Maa- ja metsätalousministeriön sivutuotteita koskevat asetukset olemasta voimassa. Uuden lain myötä siirtyy AVI:eilta sivutuotelaitosten valvontavelvollisuus kunnaneläinlääkäreille ja EVIRA:lle. Avien tehtävänä on jatkossa valvoa, arvioida ja ohjata kuntien tekemää sivutuotevalvontaa.

Evira laatii koko maata koskevan sivutuotevalvontasuunnitelman uuden lain mukaan ja AVI jalkauttaa sen kuntiin. Sivutuotteita koskevat tuontisäädökset jäävät edelleen voimaan.

17.2 Sivutuotteiden hautaaminen

Kokonaisten märehittijöiden, sikojen, siipikarjan ja turkiseläinten raatojen, kotiteurastuksen sivutuotteiden, teurastuspaikoista ja pienimuotoisten leikkaamoista peräisin olevien luokan 2 ja 3 teurassivutuotteiden ja tiettyjen muiden MMMa 1192/2011 mukaisten sivutuotteiden hautaaminen on sallittu vain ns. syrjäisillä alueilla. Etelä-Suomen aluehallintovirasto kuuluu nautaeläinten, sikojen, lampaiden ja vuohien sekä kanojen raatojen keräilyalueeseen, jossa raatojen hautaaminen on kielletty. Tilallisen on pidettävä raatojen hävityksestä kirjaa ja eläimen poistaminen on ilmoitettava eläinrekisteriin. Kunnaneläinlääkärin velvollisuutena on valvoa luvatonta hautaamista.

17.3 Käsittelemättömiä sivutuotteita käyttävät toimijat

Aloitettaessa käsittelemättömien sivutuotteiden käyttöä sivutuoteasetuksen ja MMMa N:o 1193/2011 sallimiin tarkoituksiin, toimijan on haettava laitoksen rekisteröintiä ja hyväksyntää kirjallisesti toimivaltaiselta viranomaiselta ennen toiminnan aloittamista. Toimivaltaisen viranomaisen on tarkastettava laitos ennen toiminnan aloittamista.

Kunnaneläinlääkärin, jonka alueelta sivutuotteet kerätään, on tarvittaessa tarkastettava sivutuotteet ennen niiden käyttöä. Kunnaneläinlääkärin tulee lisäksi tehdä tarpeen mukaan tarkastuskäyntejä paikkoihin, joissa sivutuotteita käytetään.

Jos toimija pitää luonnonvaraisten eläinten ruokintaan haaskaa ja haaskana käytetään muita kuin luonnonvaraisia eläimiä ja niiden teurasjätteitä, toiminnasta on tehtävä ilmoitus kunnaneläinlääkärille, jonka alueella haaskaa aiotaan pitää. Ilmoitus on tehtävä ennen haaskaruokinnan aloittamista. Ilmoitus tehdään vain kertaalleen toimintaa aloitettaessa. Mikäli toiminnassa tapahtuu vuoden aikana oleellisia muutoksia tai toiminta lopetetaan, siitä on tehtävä uusi ilmoitus. Kunnaneläinlääkärin tulee tallentaa haaskapaikat eläintenpitäjärekisteriin. Toimijan on pidettävä kirjaa raatojen alkuperästä ja hakupäivästä ja ilmoitettava kunnaneläinlääkärille aina, kun hän vie haaskalle raatoja.

17.4 Sivutuotteiden tuontiin liittyvä valvonta

Aluehallintoviraston läänineläinlääkäriin tehtävänä on seurata Etelä-Suomen alueelle tapahtuvaa sivutuotteiden tuontia. Sivutuotteiden tuontia seurataan Traces-järjestelmän kautta. Avi valvoo ja ohjaa kunnan eläinlääkäreiden suorittamaa sivutuotteiden tuonnin valvontaa. Epäillessään tuonnissa laittomuuksia tai eläintaudin leviämisen vaaraa ryhtyy AVI riittäviin toimenpiteisiin.

18 TUKIVALVONTA

Näitä valvontoja on käsitelty jo aiemmin tässä suunnitelmassa. ESAVI tekee tuotantoeläintiloilla täydentävien ehtojen valvontaan liittyvät tarkastukset ja vierasainevalvonnan näytteenoton Eviran otannan tiloilla, kuulee omistajaa ja tekee tarvittaessa ehdotuksen tilan tukien vähennyksistä tarkastuksilla havaittujen epäkohtien perusteella. Valvonnat tehdään Eviran valvontaohjeiden mukaisesti ja valvonnan tulokset tallennetaan tietojärjestelmään valvonnan valmistumisen jälkeen. Täydentävien ehtojen otannassa on vuosittain n. 35 alueen tuotantoeläintilaa.

Muissa eläinsuojeluvalvonnoissa, maitohygieniavalvonnassa, siipikarjan salmonellavalvonnoissa ja lääkekirjanpitovalvonnoissa esille tulleet laiminlyönnit laajennetaan täydentävien ehtojen valvontaan niiltä osin kuin laiminlyönnit koskevat täydentävien ehtojen indikaattoreita. Laajennusten kautta valvontaan tulleita tiloja on ollut noin 50 kpl vuodessa.

ESAVI tekee ELY-keskusten tarkastajien merkintä- ja rekisteröintivalvontojen johtopäätökset, omistajien kuulemiset ja tukisanktioehdotukset.

Raportin otsikko (Arial 16, lihavoitu)

Dnro xxxx/xxx/xxxx (Arial 12, lihavoitu)

Eviran raportti
Hyväksymispäivä xxxxxx

Yksikkö

Hyväksyjä Henkilön nimi

Esittelijä Henkilön nimi

Lisätietoja

Sisällysluettelo (Arial 11, päivitä sisällysluettelo klikkaamalla sisällysluettelon päällä oikealla painikkeella – Päivitä kenttä – Päivitä vain sivunumerot)

1 ARVIO VALVONNAN VAIKUTTAVUUDEN TOTEUTUMISESTA.....	4
2 VALVONTASUUNNITELMAN TOTEUTUMINEN	4
3 TOIMINNAN JA TUOTTEIDEN SÄÄNNÖSTENMUKAISUUS	4
3.1 Todetut puutteet ja niiden yleisyys	4
3.2 Puutteiden analyysi	4
4 AUDITOINNIT JA MUU SAATU PALAUTE	4
5 ENNALTAEHKÄISEVÄT JA KORJAAVAT TOIMENPITEET	5
5.1 Toimijoiden säädösten tuntemuksen varmistaminen.....	5
5.2 Toimijoille annetut seuraamukset ja puutteiden korjaamistoimenpiteiden varmistaminen.....	5
5.3 Valvontajärjestelmään liittyvät korjaavat toimenpiteet	5
6 TOIMINNAN RESURSSIT	5
7 MUUTOKSET SEURAAVIEN VUOSIEN TOIMINTAAN	5

1 ARVIO VALVONNAN VAIKUTTAVUUDEN TOTEUTUMISESTA

Tästä alkaa leipäteksti.

2 VALVONTASUUNNITELMAN TOTEUTUMINEN

Tästä alkaa leipäteksti.

Numeroitu luettelo alkaa tästä:

1. teksti
2. teksti
3. teksti
4. teksti
5. teksti

Merkkiluettelo alkaa tästä:

- teksti
- teksti
- teksti

Taulukko 1.

3 TOIMINNAN JA TUOTTEIDEN SÄÄNNÖSTENMUKAISUUS

3.1 Todetut puutteet ja niiden yleisyys

Tästä alkaa leipäteksti.

3.2 Puutteiden analyysi

Tästä alkaa leipäteksti.

4 AUDITOINNIT JA MUU SAATU PALAUTE

Tästä alkaa leipäteksti.

Mallitaulukko 5. Sektorilla suoritettut sisäiset auditoinnit.

Auditoinnin kohteena ollut viranomaisinen	Auditointien määrä	Auditoinnin teema(t)	Keskeiset havainnot
Evira			
AVI			
ELY-keskus			
Kunta			
Valtuutettu tarkastaja			
jne			

5 ENNALTAEHKÄISEVÄT JA KORJAAVAT TOIMENPITEET

5.1 Toimijoiden säädösten tuntemuksen varmistaminen

Tästä alkaa leipäteksti.

5.2 Toimijoille annetut seuraamukset ja puutteiden korjaamistoimenpiteiden varmistaminen

Tästä alkaa leipäteksti.

5.3 Valvontajärjestelmään liittyvät korjaavat toimenpiteet

Tästä alkaa leipäteksti.

Mallitaulukko 5.3. Viranomaisille ja toimijoille annettu ohjeistus.

	2010	2011	2012	2013	2014
Ohjeet toimijoille					
- päivitytetyt, kpl					
- uudet, kpl					
Ohjeet viranomaisille					
- päivitytetyt, kpl					
- uudet, kpl					

6 TOIMINNAN RESURSSIT

Tästä alkaa leipäteksti.

7 MUUTOKSET SEURAAVIEN VUOSIEN TOIMINTAAN

Tästä alkaa leipäteksti.

Mallitaulukko 7.1. Kaikkia viranomaisia koskevat toimenpiteet.

Toimenpide	Toteuttamisvuosi				
	2015	2016	2017	2018	2019
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					
jne					

Mallitaulukko 7.2. Eviraa koskevat toimenpiteet.

Toimenpide	Toteuttamisvuosi				
	2015	2016	2017	2018	2019
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					
jne					

Mallitaulukko 7.3. Aluehallintovirastoja koskevat toimenpiteet.

Toimenpide	Toteuttamisvuosi				
	2015	2016	2017	2018	2019
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					
jne					